

PRZEWODNIK KONSULTACJI SYNODALNYCH

SCY JBY

XVI Zgromadzenia Synodu Biskupów

 demecumbjputn06b:

Ku Kościołowi synodalnemu
komunia | uczestnictwo | misja

ADSUMUS SANCTE SPIRITUS

Stajemy przed Tobą, Duchu Święty,
zgromadzeni w Imię Twoje.
Z Tobą jedynie, który nas prowadzisz;
zamieszkać w naszych sercach, naucz nas drogi,
którą mamy iść i jak mamy nią podążać.

Jesteśmy słabi i grzeszni;
nie dozwól, abyśmy wprowadzali nieład.
Nie pozwól, by niewiedza sprowadziła nas na niewłaściwą drogę,
albo stronniczość wpływała na nasze działania.

Niech w Tobie odnajdziemy naszą jedność,
abyśmy mogli razem podążać do życia wiecznego,
i abyśmy nie zbaczali z drogi prawdy
i tego, co jest słuszne.

O to wszystko prosimy Ciebie,
który działasz w każdym miejscu i czasie,
w komunii Ojca i Syna, na wieki wieków.

Amen.

Zaproszenie do pójścia razem

Rozpoczynając drogę synodalną jesteśmy wezwani, by stać się ekspertami w sztuce spotkania. Nie w organizowaniu wydarzeń, czy teoretycznych rozważań, ale przede wszystkim w poświęcaniu czasu na spotkanie z Panem i promowaniu spotkań między sobą. Czasu, aby uczyńać przestrzeń dla modlitwy, dla adoracji, czasu na to, co Duch chce powiedzieć Kościołowi. By dać się poruszyć pytaniami sióstr i braci, by pomagać sobie nawzajem, aby ubogacała nas różnorodność charyzmatów, powołań i posług. Często właśnie w ten sposób Pan Bóg wskazuje nam drogę, którymi mamy podążać, wydobywa nas z naszych przyzwyczajęń.

Punktem wyjścia w tym procesie jest chrzest. Z chrztu, który jest źródłem naszego życia duchowego, wypływa równa godność dzieci Bożych, chociaż w różnicy posług i charyzmatów. Z tej racji wszyscy ochrzczeni są wezwani do uczestnictwa w życiu Kościoła i jego misji. Jeśli w tym procesie zabraknie prawdziwego uczestnictwa całego ludu Bożego, mówienie o komunii może pozostać tylko pobożnym życzeniem. Wszyscy winni w tym uczestniczyć. Wszyscy ochrzczeni.

Zadajmy sobie pytanie: jak my w Kościele słuchamy? Czy pozwalamy ludziom wyrażać siebie, kroczyć w wierze, nawet jeśli mają trudne drogi życiowe, bez odrzucenia czy osądzenia? Jest to ćwiczenie powolne, być może męczące, żeby nauczyć się słuchać siebie nawzajem – biskupi, księża, zakonnicy i świeccy – unikając sztucznych i powierzchownych odpowiedzi. Duch Święty prosi nas, abyśmy wsłuchiwali się w pytania, niepokoje, nadzieje każdego Kościoła, każdego ludu i narodu.

Dlatego – gdy mówimy o Kościele synodalnym – nie możemy zadowalać się formą, ale potrzebujemy treści, narzędzi i struktur, które sprzyjają dialogowi wewnątrz ludu Bożego, zwłaszcza między kapłanami a świeckimi. Dlaczego to podkreślam? Ponieważ niekiedy istnieje pewnego rodzaju elitaryzm stanu kapłańskiego. Wymaga to przekształcenia pewnych wyznaczonych i fragmentarycznych wizji Kościoła, posługi kapłańskiej, roli świeckich, odpowiedzialności eklezjalnej, roli zarządzania i tak dalej...

Na rozpoczęcie tej drogi papież Franciszek podkreślił konieczność obecności Ducha Świętego w tym procesie. „Niech ten synod będzie czasem pełnym Ducha Świętego! On jest tym, który prowadzi nas tam, gdzie Bóg chce, abyśmy poszli, a nie tam, gdzie zaprowadziłyby nas nasze osobiste idee i upodobania”. „Synodalny styl podejmowania decyzji różni się zarówno od władzy absolutnej, gdzie rację ma sprawujący władzę, jak i od demokracji, gdzie zwycięża ten, kto jest w stanie zdobyć choćby minimalną większość. W Kościele rację ma Duch Święty, a wszystkie ludzkie struktury władzy muszą służyć temu, by rozpoznać Jego tchnienie i mu się poddać”. Bez Ducha Świętego – stwierdził papież – nie będzie synodu.

Starajmy się wszyscy – jako członkowie Kościoła, który jest w Archidiecezji Poznańskiej – wykorzystać otwierającą się przed nami synodalna droga spotkania, słuchania siebie nawzajem i rozeznawania.

Módlmy się: Przyjdź Duchu Święty. Ty, który wzbudzasz nowe języki i kładziesz w nasze usta słowa życia, ustrzeż nas, byśmy nie stawali się Kościołem – muzeum, pięknym, lecz niemym, z tak wielką przeszłością i tak małą przyszłością. Przyjdź do nas, abyśmy w doświadczeniu synodalnym nie dali się ogarnąć rozczarowaniu, nie rozwodnili prorocत्व, nie sprowadzili wszystkiego do jałowych dyskusji. Przyjdź, Duchu miłości, otwórz nasze serca na słuchanie. Przyjdź, Duchu świętości, odnow święty lud Boży. Przyjdź, Duchu Stworzycielu, i uczyn nowym oblicze ziemi. Amen. (Modlitwa papieża Franciszka).

Abp Stanisław Gądecki

NA DRODZE SYNODALNEJ W ARCHIDIECEZJI POZNAŃSKIEJ

W kwietniu 2021 r. papież Franciszek zainicjował drogę synodalną całego Ludu Bożego i uroczyście otworzył Synod dla Kościoła powszechnego w Rzymie 9 i 10 października tego samego roku.

W Archidiecezji Poznańskiej pierwszy etap Synodu został otwarty podczas mszy świętej 17 października 2021 r. w bazylice archikatedralnej pod przewodnictwem abp. Stanisława Gądeckiego, Metropolity Poznańskiego i Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, i zakończy się 30 czerwca 2022 r.

Po pierwszym etapie konsultacji w diecezjach nastąpi etap syntezy ogólnopolskiej i kontynentalnej dla Europy. Synod zakończy się w październiku 2023 r. na XVI Zgromadzeniu Synodu Biskupów.

I. Przygotowanie – do świąt Bożego Narodzenia 2021 r.

- czas intensywnej modlitwy
- zaproszenie do współpracy wszystkich, którzy chcieliby uczestniczyć w organizacji i promocji drogi synodalnej
- zbieranie zgłoszeń i przygotowanie koordynatorów odpowiedzialnych za organizację grup, prowadzenie rozmów, opracowanie syntezy

II. Wzajemne słuchanie – od świąt Bożego Narodzenia 2021 do Wielkanocy 2022 r.

- czas rozmów, pisania syntez w grupach oraz przesyłanie syntez do Sekretariatu Synodu
- zbieranie nowych zgłoszeń koordynatorów i tworzenie nowych grup
- promowanie Synodu
- organizowanie wydarzeń towarzyszących Synodowi (spotkań, paneli, koncertów itp.)

III. Pierwsze podsumowanie – od Wielkanocy 2022 do 30 czerwca 2022 r.

- czytanie i podsumowanie syntez przesyłanych z całej archidiecezji do Sekretariatu Synodu
- spotkanie presynodalne i zatwierdzenie syntezy diecezjalnej
- przesłanie syntezy diecezjalnej do Konferencji Episkopatu Polski

IV. Kontynuacja – od Wielkanocy 2022 r. do Synodu w Rzymie (jesień 2023 r.)

- kontynuowanie zbierania zgłoszeń nowych koordynatorów, tworzenie nowych grup i pisanie nowych syntez
- regularne, co kilka miesięcy, zbieranie syntez z całej archidiecezji oraz ich opracowanie
- regularne publikowanie wniosków z opracowanych syntez oraz refleksja nad zapisanymi wnioskami (m.in. podczas spotkań Archidiecezjalnej Rady Duszpasterskiej, Archidiecezjalnej Rady Kapłańskiej itp.)
- organizacja wydarzeń towarzyszących Synodowi i promujących Synod

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

ABP STANISŁAW GADECKI, Metropolita Poznański, **przewodniczy** Synodowi. Nominuje członków Archidiecezjalnego Zespołu Synodalnego (który pełni rolę doradcą) i **zatwierdza** podejmowane przez Zespół decyzje.

ARCHIDIECEZJALNY ZESPÓŁ SYNODALNY **decyduje** o sposobie konsultowania. Nadzoruje prace wszystkich zaangażowanych w Synod. Przygotowuje projekt syntezy diecezjalnej.

SEKRETARIAT SYNODU **organizuje konsultacje** oraz **promuje** Synod. Zbiera syntezy grup synodalnych oraz formularze ankiet wypełnione przez osoby indywidualne. Podtrzymuje komunikację Archidiecezjalnego Zespołu Synodalnego z koordynatorami. Organizuje zespoły, które pomagają w komunikacji z wybranymi grupami społecznymi. Redaguje stronę internetową oraz udziela informacji.

OSOBA KONTAKTOWA **koordynuje prace Zespołu Synodalnego i Sekretariatu Synodu** oraz podtrzymuje komunikację między Księdzem Arcybiskupem, Archidiecezjalnym Zespołem Synodalnym, Sekretariatem Synodu w Archidiecezji Poznańskiej, Sekretariatem Synodu przy Konferencji Episkopatu Polski oraz Sekretariatem Generalnym Synodu. Przedstawia Księdzu Arcybiskupowi projekt syntezy diecezjalnej wypracowany przez Archidiecezjalny Zespół Synodalny oraz przekazuje go do Sekretariatu Synodu przy KEP. Bierze udział w pracach nad projektem syntezy przy KEP.

KOORDYNATOR **organizuje grupę synodalną** (jedną lub kilka; grupa nie powinna przekraczać 10 osób). Może sam prowadzić spotkania synodalne lub poprosić o pomoc wybranych przez siebie moderatorów.

Są więc koordynatorzy parafialni oraz pozaparafialni: koordynatorzy Wspólnot Życia Konsekwowanego, koordynatorzy wspólnot i ruchów katolickich, koordynatorzy ponadparafialnych grup duszpasterskich, koordynatorzy środowisk ekumenicznych, koordynatorzy dialogu międzyreligijnego, koordynatorzy grup społecznych.

Koordynatorzy wybierani są przez wspólnoty lub środowiska społeczne bądź sami zgłaszają swój udział do Sekretariatu Synodu.

MODERATOR **prowadzi spotkania synodalne**, jeśli koordynator potrzebuje takiej pomocy.

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ I. ZROZUMIEĆ SYNOD

ROZDZIAŁ I

CZYM JEST SYNODALNOŚĆ

- I.1. Tradycja synodów _____ 8
- I.2. Biblijne korzenie _____ 8
- I.3. Synodalność _____ 9
- I.4. Ku synodalności Kościoła _____ 9

ROZDZIAŁ II

DLACZEGO DROGA SYNODALNA

- II.1. Metafora drogi _____ 9
- II.2. Kościół dla ludzkości _____ 10
- II.3. Dlaczego teraz _____ 10
- II.4. Misyjne wyzwanie i obietnica _____ 10

ROZDZIAŁ III

SPOTKANIE, SŁUCHANIE, ROZEZNAWANIE

- III.1. Udział w Synodzie _____ 11
- III.2. Zróżnicowane słuchanie _____ 11
- III.3. Rozeznawanie _____ 11
- III.4. Co znaczy rozeznawać _____ 12
- III.4.a. Słuchać słowa Bożego _____ 12
- III.4.b. Rozeznawać indywidualnie i wspólnotowo _____ 12
- III.5. Wypracowywać i podejmować decyzję _____ 13

CZĘŚĆ II. UCZESTNICZYĆ W SYNODZIE

ROZDZIAŁ IV

JAK DOŁĄCZYĆ

- IV.1. Sposób I: Modlitwa _____ 13
- IV.2. Sposób II: Zgłoszenie swojego udziału w grupie synodalnej _____ 14
- IV.3. Sposób III: Zgłoszenie koordynatora grupy synodalnej _____ 14
- IV.4. Sposób IV: Zgłoszenie parafii, wspólnoty, środowiska, społeczności czy jakiegokolwiek innej grupy _____ 14
- IV.5. Sposób V: Indywidualne odpowiedzi na pytania _____ 14
- IV.6. Sposób VI: Pomoc w promocji synodu _____ 14
- IV.7. Sposób VII: Współpraca z Sekretariatem Synodu _____ 14

ROZDZIAŁ V

JAK ORGANIZOWAĆ GRUPĘ

- V.1. Zaproszenie skierowane do wszystkich _____ 15
- V.2. Warto wyjść naprzeciw _____ 15
- V.3. Struktura grupy _____ 15
- V.4. Koordynator, moderator, grupa _____ 16

ROZDZIAŁ VI

JAK PRZYGOTOWAĆ SPOTKANIE

VI.1. Trzy elementy rozeznawania _____ 16

VI.2. Dwa kluczowe pytania _____ 17

VI.3. Tematy i pytania _____ 17

VI.4. Scenariusze _____ 19

VI.4a. Scenariusz I – przeznaczony dla chrześcijan chcących rozeznawać
w świetle wiary _____ 19

VI.4b. Scenariusz II – przeznaczony dla odwołujących się do sumienia _____ 22

ROZDZIAŁ VII

JAK NAPISAĆ SYNTEZĘ

VII.1. Czym jest synteza _____ 24

VII.2. Komu i kiedy przekazać syntezę _____ 24

VII.3. Synteza diecezjalna i spotkanie presynodalne _____ 25

VII.4. Kontakt bezpośredni z Sekretariatem Generalnym w Rzymie _____ 25

ANEKSY

ANEKS A. POSTAWY POMOCNE W ROZEZNAWANIU WSPÓLNOTOWYM _____ 25

ANEKS B. UNIKANIE PUŁAPEK _____ 27

ANEKS C. UWAŻNOŚĆ NA ZNAKI BOŻEGO DZIAŁANIA _____ 28

ANEKS D. RADY PAPIEŻA FRANCISZKA _____ 28

SKRÓTY _____ 30

CZĘŚĆ I ZROZUMIEĆ SYNOD

ROZDZIAŁ I CZYM JEST SYNODALNOŚĆ

Od pierwszych wieków chrześcijaństwa słowo „synod” jest używane na określenie zgromadzeń kościelnych zwoływanych na różnych poziomach – zaczynając od Kościołów lokalnych, a kończąc na spotkaniach dotyczących całego Kościoła powszechnego.

I.1. Tradycja synodów

Synody były i są zwoływane po to, by wspólnie rozeznaczyć, co jest prawdziwe i dobre w świetle słowa Bożego i przez wsłuchanie się w głos Ducha Świętego w odniesieniu do różnych tematów i kontekstów historycznych życia Kościoła. Są to zwłaszcza sprawy związane z nauczaniem Kościoła (doktrynalne), jego prawem (kanoniczne), liturgią czy duszpasterstwem (praktyczne) (zob. *Synodalność*, nr 4). W historii Kościoła zgromadzenia te miały różną formę w zależności od epoki czy kultury danego kraju.

Synod w tradycji katolickiej jest przede wszystkim synodem biskupów (jako następców apostołów), ale zdarzało się, że w synodach uczestniczyli prezbiterzy, diakoni, osoby konsekrowane, a także świeccy (zob. *Synodalność*, nr 30).

I.2. Biblijne korzenie

Nie wskażemy tu wszystkich fragmentów biblijnych odnoszących się do synodalności, ale jeden, szczególnie ważny.

Prawzorem wszystkich synodów, które zbierały się później w Kościele, jest tzw. sobór jerozolimski lub apostołski, opisany w *Dziejach Apostolskich* (w rozdziale 15., a ważne sprawy z nim powiązane także w rozdziałach 10. i 11. – zachęcamy do ich przeczytania).

Przypomnijmy krótko to ważne wydarzenie. Kiedy w Antiochii poganie zaczęli przyjmować wiarę w Chrystusa, doszło tam „do niemałych sporów” w związku z pytaniem, czy mogą zostać od razu chrześcijanami, nie przyjmując judaizmu, czy powinni raczej przyjąć wcześniej obrzezanie i prawo Mojżeszowe. Najpierw rozmawiano o tym w Kościele w Antiochii, a gdy kwestia pozostawała nierozstrzygnięta, przedstawiciele Kościoła antiocheńskiego, św. Barnaba i św. Paweł, wyruszyli do Jerozolimy. Zostali przyjęci przez tamtejszy Kościół, a zgromadzenie „Apostołów i starszych” zebrało się, by rozpatrzyć całą sprawę. Podczas tego spotkania był czas na wzajemne słuchanie się, na podzielenie osobistym doświadczeniem działania Boga (czytamy o nim w słowach św. Piotra), na rozważanie przedstawionej sprawy w świetle słowa Bożego (mówią o tym szczególnie słowa św. Jakuba) i wreszcie na dojście do decyzji. W tym wypadku zdecydowano, że nie potrzeba, by poganie przyjmowali wszystkie przepisy judaizmu, zanim się staną chrześcijanami. Ta decyzja, wyrażona na piśmie, została później przyjęta z radością przez wspólnotę Kościoła w Antiochii.

W liście wysłanym z Jerozolimy do chrześcijan w Antiochii pojawiają się piękne słowa: „postanowiliśmy, Duch Święty i my...”. Wskazują one bardzo istotną prawdę o jerozolimskim zgromadzeniu Kościoła. Nie chodziło w nim po prostu o debatę czy dyskusję na argumenty ani o spotkanie podobne do parlamentu, gdzie jedna strona „wygrywa”. Chodziło o rozpoznanie, „co mówi Duch do Kościoła” (por. Ap 2), i podjęcie decyzji zgodnie z Nim. Dlatego uczestnicy słuchając się wzajemnie, rozważali pojawiające się racje w świetle Pisma Świętego, starali się spojrzeć na konkretne wydarzenia, biorąc pod uwagę działanie Ducha Świętego, widoczne w doświadczeniu innych osób, i byli gotowi dać się Mu poprowadzić do czegoś, co było nowe.

W *Dziejach Apostolskich* widać też jasno dobre owoce „soboru apostołskiego”. Były nimi przede wszystkim zaangażowanie wszystkich w staraniach o znalezienie odpowiedzi na

powstałe pytanie (uczestnictwo), odnowienie w Kościele jedności (komunii) osłabionej przez spory, a następnie wielki rozkwit głoszenia Ewangelii wśród pogan (misja) (por. *Synodalność*, nr 20–22).

1.3. Synodalność

Nazwa „synod” pochodzi od dwóch greckich słów – przyimka σύν („syn”, oznaczającego m.in. „wraz, razem z kims”) i rzeczownika óδος („hodos”, „droga”) (por. *Synodalność*, nr 3). W odniesieniu do synodów Kościoła słowo to wskazuje więc na jakąś „wspólną drogę” duchową, którą dobrze widać w opisie „soboru jerozolimskiego” w *Dziejach Apostolskich*.

Chociaż spotkanie w Jerozolimie nazywamy tradycyjnie „soborem”, jest ono poniekąd wzorem nie tylko dla soborów powszechnych Kościoła, ale także dla synodów i innych zgromadzeń i struktur kościelnych (takich jak rozmaite rady czy kapituły zakonne).

Kiedy więc używamy słowa „synodalność”, to mamy na myśli pewną istotną cechę całego Kościoła, która polega na tym, że w wielu jego miejscach i w różnych formach można odnaleźć podobny sposób życia i działania, podobny „styl”, co ten opisany w 15. rozdziale *Dziejów Apostolskich* i realizowany później na synodach.

Na „synodalność” składa się więc to, co w pewien sposób skupione jak w soczewce widać już u początków, na „soborze jerozolimskim”: spotkanie, uczestnictwo, słuchanie siebie nawzajem i Ducha Świętego, refleksja nad pojawiającymi się kwestiami w świetle słowa Bożego i ludzkiego doświadczenia, wspólnotowe rozeznawanie i dochodzenie do decyzji, której gwarantami są następcy apostołów w jedności z następcą św. Piotra, papieżem.

Synodalność to sposób, w jaki Kościół jako wspólnota wierzących, Lud Boży, jest razem w drodze, podąża razem prowadzony przez Pana (por. *Vademecum*, nr 1.2).

1.4. Ku synodalności Kościoła

Papież Franciszek mówi: „Droga synodalności jest drogą, której Bóg oczekuje od Kościoła trzeciego tysiąclecia” (zob. Przemówienie papieża Franciszka podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów, 17.10.2015 r.). Synodalność jest od zawsze obecna w Kościele, lecz nie zawsze z taką samą intensywnością i w takiej samej formie realizowana w praktyce. Obecny Synod ma za swój pierwszy cel służyć jej ożywieniu oraz znalezieniu najlepszych form jej przeżywania w dzisiejszych czasach. Ma pomóc w tym, byśmy stawali się coraz bardziej „Kościołem synodalnym”, a szerzej – przyczynić się do odnowy Kościoła (zob. UR, nr 6).

ROZDZIAŁ II DLACZEGO DROGA SYNODALNA

Określenie „droga synodalna” podkreśla dynamiczną funkcję tego Synodu.

II.1. Metafora drogi

Synod nie ma być tylko jednorazowym wydarzeniem, ale zainicjowaniem procesu zmian: większego współuczestnictwa osób świeckich w podejmowaniu decyzji duszpasterskich oraz pogłębionej współpracy świeckich i duchownych w realizacji misji. Synodalność ma stać się stylem Kościoła, jego rozpoznawalną cechą. W następstwie tego – w perspektywie wyznaczonej przez Synod w Rzymie i adhortację posynodalną papieża Franciszka – mogą nastąpić zmiany w strukturach przewodzenia Kościołem: począwszy od najmniejszych wspólnot i parafii po wymiar powszechny. Wzrastać będzie partycypacja osób świeckich w kształtowaniu życia Kościoła – ze szczególnym zwróceniem uwagi na rolę kobiet – bez utraty ewangelicznej istoty władzy pasterskiej kolegium biskupów w jedności z papieżem.

II.2. Kościół dla ludzkości

Równolegle do procesu wewnątrzkościelnego, niejako w ukierunkowaniu na zewnątrz, Kościół ma szansę się stawać coraz bardziej rozpoznawalnym promotorem dialogu społecznego w poszukiwaniu wspólnego dobra. To zewnętrzne szukanie dobra ma również swój wymiar zbawczy: każde otwarcie na Ducha, poprzez wiarę czy przynajmniej przez samo sumienie, jest otwarciem na dar zbawienia. Nawet jeśli nadal – zarówno dla wierzących, jak i niewierzących czy przynależących do innych religii – dążenie do pełnego otwarcia na ten dar pozostaje drogą. Dialog społeczny nie organizuje więc tylko życia doczesnego, nawet jeśli nie będziemy tracić z oczu tak ważnego owocu dialogu, jakim jest pokój. W swojej istocie jednak dialog społeczny przyczynia do poprawy wzajemnych relacji międzyludzkich w duchu 25. rozdziału Ewangelii według św. Mateusza, a w konsekwencji do coraz większego otwarcia sumień na wzajemną miłość. Dialog społeczny, w którym szczerze szuka się większego wspólnego dobra, ostatecznie prowadzi więc do Boga: gdzie miłość (*caritas*), tam jest Bóg.

II.3. Dlaczego teraz

Znaleźliśmy się w przełomowym momencie w życiu Kościoła i świata, który jest dla wszystkich trudny, ale który można potraktować jako szansę na pozytywne zmiany:

- „konflikty lokalne i międzynarodowe, rosnący wpływ zmian klimatycznych, migracje, różne formy niesprawiedliwości, rasizm, przemoc, prześladowania i pogłębiające się nierówności między ludźmi, by wymienić kilka”
- „w Kościele kontekst ten jest naznaczony cierpieniem, jakiego doświadczają nieletni i osoby bezbronne z powodu wykorzystania seksualnego, władzy i sumienia, popełnianych przez znaczną liczbę księży i osób konsekrowanych”
- „pandemia COVID-19 sprawiła, że istniejące nierówności jeszcze bardziej się pogłębiły”
- kryzys globalny obudził świadomość, że płyniemy w tej samej łodzi, w której „nieszczęście jednego szkodzi wszystkim” (*Vademecum*, nr 1.1).

II.4. Misyjne wyzwanie i obietnica

Droga synodalna to czas na zadanie ważnych pytań. Powinniśmy z jednej strony sami sobie zadać pytanie, na ile potrafimy na co dzień żyć w zgodzie z Ewangelią. Czy jesteśmy w Kościele, czy na jego peryferiach? Jeżeli czujemy, że jesteśmy silnie osadzeni w Kościele, to ważne jest abyśmy osobiście dotarli do tych, którzy czują się z nim słabo związani, do tych, którzy rzadko lub nigdy nie praktykują wiary, do tych którzy odeszli z Kościoła. Pamiętajmy o spotkaniu z tymi, którzy doświadczają ubóstwa lub marginalizacji, z uchodźcami, wykluczonymi pozbawionymi głosu itd.

„Ewangelia świadczy o nieustannym poszukiwaniu przez Jezusa ludzi wykluczonych, zepchniętych na margines i zapomnianych. Wspólną cechą całej posługi Jezusa jest to, że wiara rodzi się zawsze wtedy, gdy ludzie są docenieni: ich prośby są wysłuchane, otrzymują pomoc w trudnościach, ich dyspozycyjność jest doceniona, ich godność jest potwierdzona przez Boże spojrzenie i na nowo rozpoznana przez wspólnotę” (*Vademecum*, nr 4.1).

ROZDZIAŁ III SPOTKANIE, SŁUCHANIE, ROZEZNAWANIE

Jak dotąd synody odbywały się przede wszystkim jako synody biskupów. Kościół jednak „coraz bardziej uświadamia sobie, że synodalność jest drogą dla całego Ludu Bożego. Dlatego proces synodalny nie jest już tylko zgromadzeniem biskupów, ale drogą wszystkich wiernych” (*Vademecum*, nr 1.3).

III.1. Udział w Synodzie

Wszyscy wierni na mocy chrztu świętego mają równą godność oraz namaszczenie Ducha Świętego, który ich „poucza” (por. 1 J 2, 27). Dzięki Duchowi Świętemu mają oni „zmysł wiary” (*sensus fidelium*), czyli zdolność do rozeznawania prawdy objawionej. Zmysł wiary pozwala im trwać w wierze. Dzięki niemu posiadają oni osobiste dary i charyzmaty, którymi mogą posługiwać się dla dobra wszystkich.

Wszyscy ochrzczeni – na tyle, na ile otwierają się na Ducha Świętego i umacniają swoją wiarę w Kościele – mogą mieć swój cenny udział we wspólnym rozeznawaniu tego, co Duch mówi do Kościoła. Mogą wyrażać swoje zdanie na temat tego, w jakim kierunku Duch Święty chce prowadzić Kościół w konkretnych okolicznościach historycznych. Są więc zaproszeni do włączenia się w drogę synodalną: poczynawszy od praktykujących katolików po osoby niepraktykujące oraz ochrzczone w innych wspólnotach chrześcijańskich. Jak mówi papież Franciszek, na tej drodze „każdy może się czegoś nauczyć. Lud wierny, kolegium biskupów, Biskup Rzymu: jeden wysłuchuje innych; a wszyscy wsłuchują się w Ducha Świętego, «Ducha Prawdy» (J 14, 17)” (DP, nr 15).

III.2. Zróżnicowane słuchanie

Nie zawsze otwieramy się w równym stopniu na działanie Ducha Świętego. Dlatego na drodze synodalnej o tyle lepiej rozeznamy to, co dla nas i dla Kościoła jest dobre, o ile ta droga stanie się również drogą naszego nawrócenia. Dary duchowe, jakie możemy z wiarą przyjmować w sakramentach, nauczaniu i życiu wspólnoty Kościoła, zdecydowanie mogą nam pomóc w otwarciu się na Ducha Prawdy. Dotyczy to wszystkich chrześcijan, którzy przyjmując chrzest otrzymali dar życia w Duchu Świętym.

Konsultacje synodalne są również okazją do spotkania i wzajemnego słuchania wszystkich, niezależnie od ich światopoglądu i przynależności religijnej. W duchu braterstwa chcemy zadawać sobie pytania – jaka wspólna droga jest dla nas możliwa, w jaki sposób możemy razem przyczynić się dla dobra wspólnego? Wśród osób odwołujących się do innych przekonań religijnych lub odnoszących się do sumienia, także istnieje zróżnicowana skłonność do szczerego szukania prawdy i dobra. Różne są też uwarunkowania kulturowe i religijne kształtujące ludzkie sumienia. Dlatego postawa nawrócenia – nawet jeśli nie jest zwrotem w kierunku świadomego wyznania wiary w Boga – powinna być gotowością zwrotu myślenia w kierunku większego dobra wszystkich uczestników drogi synodalnej. Owocność dialogu w dużej mierze zależy od prawego sumienia wszystkich rozmówców.

III.3. Rozeznawanie

Pośród różnych form otwarcia na Ducha Świętego, we wzajemnym słuchaniu, jesteśmy zaproszeni przede wszystkim do rozeznawania duchowego. Za pomocą metody rozeznawania, a nie zwykłej wymiany opinii, chcemy rozpoznać to, do czego chce nas poprowadzić Duch Święty. Rozeznawanie duchowe w Kościele zakłada wiarę w to, że Bóg może do nas mówić i że faktycznie to robi przez Ducha, który porusza nasze serca i umysły. Jest staraniem o to, by „rozpoznać, jaka jest wola Boża: co jest dobre, co Bogu miłe i co doskonałe” (Rz 12, 2). Jest Bożą łaską, która „nie wymaga specjalnych zdolności ani nie jest zastrzeżona dla najbardziej inteligentnych i wykształconych” (GE, nr 170), a Bóg z radością objawia swoje sprawy pokornym (por. Mt 11, 25).

Rozeznawanie tego, co jest dobre i słuszne, dobrze jest stosować podczas każdego spotkania synodalnego, nawet jeśli dotyczy ono grup niezwiązanych z Kościołem, osób niewierzących, członków innych religii itp. Bez konieczności odwołania się do modlitwy i języka religijnego można również poprowadzić spotkanie, które będzie pogłębioną rozmową, wzajemnym słuchaniem i rzeczywistym rozeznawaniem tego, co dobre.

III.4. Co znaczy rozeznawać

Zastosowania metody rozeznawania duchowego można się uczyć jako pewnej umiejętności. W tej nauce mają służyć poniższe uwagi.

III.4.a. Słuchać słowa Bożego

Jeżeli pragniemy poznać, co Bóg chce nam powiedzieć dzisiaj, największą pomocą w tym jest przyjęcie najpierw tego, co już do nas powiedział w swoim Objawieniu, przekazanym nam w Piśmie Świętym i Tradycji Kościoła. Jest tak przynajmniej z dwóch powodów. Po pierwsze – możemy tu użyć porównania z relacjami międzyludzkimi – trudno jest w rozmowie z kimś stawiać mu pytania i oczekiwać odpowiedzi, jeśli wcześniej nie słuchało się, co do nas mówi i o czym; jest dużo łatwiej, jeśli tej osoby słuchałem i była między nami komunikacja. Po drugie, ponieważ słowo Boga jest inne niż nasze słowa i przewyższa je – choć wypowiedziane było w przeszłości, to zachowuje aktualność dziś i może rzucać światło także na rzeczy teraźniejsze. Dotyczy to słowa, które jest w Piśmie Świętym – mówi o tym List do Hebrajczyków: „Żywe bowiem jest słowo Boże, skuteczne i ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny (...) zdolne osądzić pragnienia i myśli serca” (4, 12). Dotyczy to również Słowa, którym jest sam Jezus Chrystus, przez którego Bóg do nas przemówił (por. Hbr 1, 2). Jak pisał o tym św. Jan od Krzyża, „przez to jedno Słowo [Bóg] powiedział nam wszystko naraz” (Godzina Czytań na poniedziałek II tygodnia Adwentu).

Dlatego starając się wspólnie rozeznąć drogi Boże dzisiaj, mamy patrzeć na to, co teraźniejsze w świetle słowa Bożego, które już znamy. Możemy przy tym pytać się: Czy mówią coś o tym przykazania Boże? Pamiętamy słowa Jezusa z Ewangelii, czy można w nich usłyszeć coś dotyczącego sprawy, o którą nam chodzi? Jak by się zachował, a może raczej – jak chciałby, żebyśmy my się zachowali? Jak to, czego uczył swoich uczniów, można odnieść do naszej sytuacji? Jak do tej pory odczytywała to wspólnota uczniów Chrystusa, tzn. Kościół prowadzony przez następców Apostołów, i jak może nam to pomóc dziś?

III.4.b. Rozeznawać indywidualnie i wspólnotowo

Możemy o to pytać samych siebie, ale też siebie nawzajem, ponieważ rozeznawanie może być indywidualne lub wspólnotowe. Rozeznawanie jest „indywidualne”, kiedy ktoś stara się (także z pomocą innych osób) rozpoznać drogę Bożą we własnym życiu. O rozeznaniu wspólnotowym mówimy, kiedy razem z innymi ludźmi staramy się w Kościele odczytać drogi, na które Bóg nas powołuje.

Ten drugi rodzaj rozeznawania widzimy na „soborze jerozolimskim”, o którym mowa była wyżej, a w pewien sposób także w 10. i 11. rozdziale Dziejów Apostolskich, w spotkaniu św. Piotra z setnikiem Korneliuszem. Bóg objawia się św. Piotrowi i setnikowi Korneliuszowi, ale żadnemu z nich „nie mówi wszystkiego”, ukazuje każdemu jedynie fragment drogi i prowadzi ich ku wzajemnemu spotkaniu. Dopiero podczas ich spotkania objawia się pełniej prawda. Dzięki temu Korneliusz przyjmuje wiarę w Chrystusa, a św. Piotr dochodzi do zrozumienia, że należy iść z Ewangelią do pogan i że także dla nich jest przeznaczony dar Ducha Świętego.

Jak różni byli św. Piotr i Korneliusz, podobnie w Kościele spotykają się ludzie od siebie różni: pochodzą z różnych kultur i środowisk, mają różne osobowości, talenty, powołania, charyzmaty, inne jest ich doświadczenie życiowe. Różne są ich opinie na wiele spraw. Wierzmy, że każdemu z nich Bóg może ukazywać jakiś element czy aspekt prawdy, a we wzajemnym spotkaniu można ją poznać pełniej. Dotyczy to nawet ludzi dobrej woli spoza Kościoła (taką osobą był przecież Korneliusz) – także spotkanie z nimi może pozwolić nam na lepsze rozpoznanie dróg Bożych dla nas i wspólnego dobra. Zwykle przy tym Bóg nie objawia się „wprost”, jak było to w przypadku Korneliusza i Piotra, ale w swojej Opatrzności pozwala danemu człowiekowi szczególnie trafnie rozpoznać coś z tego, co prawdziwe i dobre.

III.5. Wypracowywać i podejmować decyzję

W rozeznaniu wspólnotowym w Kościele najpierw jest głos wszystkich uczestników konsultacji, którzy przez swój udział przyczyniają się do opracowania mającej zapaść decyzji (etap określany niekiedy jako *decision-making*), następnie głos tych, którzy są powołani, by pełnić misję pasterską (biskupi na czele z następcą św. Piotra, papieżem) i mają zadanie dopełnienia procesu rozeznawania przez podjęcie decyzji (*decision-taking*).

Podczas obecnego Synodu wszystkie etapy synodalnej drogi – od lokalnych wspólnot po Rzym – są sposobem wypracowywania decyzji (*decision-making*) i dlatego stanowią głos doradczy dla papieża. Proces wypracowywania decyzji i wyrażania głosu doradczego będzie miał swoje zwieńczenie na spotkaniu Synodu biskupów w Rzymie, w którym wezmą także udział świeccy na niego powołani. Zgromadzenie Synodu w Rzymie opublikuje tzw. Relację końcową po przyjęciu jej w głosowaniu przez większość uczestników Zgromadzenia.

Ostatecznego rozeznania dokona jednak papież i to on opublikuje obowiązujący w Kościele dokument w formie adhortacji apostołskiej (*decision-taking*).

CZĘŚĆ II UCZESTNICZYĆ W SYNODZIE

ROZDZIAŁ IV JAK DOŁĄCZYĆ

Aby dołączyć do drogi synodalnej, wystarczy mieć pragnienie wspólnego budowania lepszej przyszłości z innymi, w Kościele i społeczeństwie. Można to pragnienie spełnić między innymi na kilka wskazanych sposobów.

IV.1. Sposób I: Modlitwa

Modlitwa jest najlepszym sposobem przygotowania serca na słuchanie Ducha Świętego z innymi i przez innych. Chcemy modlić się o tę otwartość oraz gotowość do zmiany sposobu myślenia wszystkich uczestników drogi synodalnej. Nie zapominamy też o modlitwie w intencji pokoju i pojednania w naszych społecznościach i na całym świecie, o całym Kościele, papieżu Franciszku w jedności z biskupami.

Najprostszą formą modlitwy jest odmawianie indywidualne lub wspólnotowe, szczególnie podczas spotkań synodalnych, *Adsumus Sancte Spiritus* (obrazki z modlitwą można zamówić pisząc na adres: synod@archpoznan.pl).

Warto pomyśleć o czasie, który w tej intencji byłby przeznaczony na przykład na adorację, różaniec czy na częstsze uczestnictwo we mszy świętej. Można ofiarować Bogu swoje cierpienie, podjąć post lub podarować jałmużnę dla ubogich. Można pomyśleć o wspólnym przygotowaniu wybranej grupy lub wspólnoty do drogi synodalnej poprzez wspólną modlitwę. Może być ona rozłożona w czasie, praktykowana razem lub osobno. Może też być praktykowana dłuższa modlitwa przed spotkaniem synodalnym.

Każda grupa, wspólnota, środowisko, parafia może przemyśleć swój sposób duchowego przygotowania do drogi (można wspominać Synod w każdej modlitwie powszechnej, można w jedną wybraną niedzielę uroczyście wnieść Pismo Święte podczas mszy świętej i pozostawić je w prezbiterium do czasu zakończenia Synodu; można przeżyć nabożeństwo pokutne lub jakąś formę liturgii pojednania, również z gestem umywania nóg; moż-

na zastosować formularz mszy świętej za zgromadzenie o charakterze duchowym lub duszpasterskim).

Zachęcamy do dzielenia się informacjami o inicjatywach modlitewnych, osobistych i wspólnotowych. Będziemy je publikować na stronie www.synodpoznan.pl. Informację można przesłać pisząc na adres: synod@archpoznan.pl.

IV.2. Sposób II: Zgłoszenie swojego udziału w grupie synodalnej

Informacji na temat grup parafialnych udziela każdy z księży proboszczów oraz koordynatorzy parafialni. Informacji na temat grup pozaparafialnych najlepiej szukać u przełożonych zakonnych, osób odpowiedzialnych za wspólnoty i ruchy katolickie lub wysyłając zapytanie o grupę pozaparafialną na adres: synod@archpoznan.pl (także z uwzględnieniem prośby o dołączenie jakiegoś środowiska do drogi synodalnej). Pomocą w uczestnictwie w rozmowach synodalnych w grupach jest zeszyt: *Na drodze synodalnej w Archidiecezji Poznańskiej* (dostępny w formacie pdf na www.synodpoznan.pl lub w formie drukowanej na zamówienie w Sekretariacie Synodu: synod@archpoznan.pl).

IV.3. Sposób III: Zgłoszenie koordynatora grupy synodalnej

Koordinator organizuje grupę synodalną (jedną lub kilka; grupa nie powinna przekraczać 10 osób). Może sam prowadzić spotkania synodalne lub poprosić o pomoc wybranych przez siebie moderatorów. Są więc koordynatorzy parafialni oraz pozaparafialni: koordynatorzy Wspólnot Życia Konsekrowanego, koordynatorzy wspólnot i ruchów katolickich, koordynatorzy duszpasterstw ponadparafialnych, koordynatorzy środowisk ekumenicznych, koordynatorzy dialogu międzyreligijnego, koordynatorzy dowolnych środowisk społecznych.

Koordinatorzy wybierani są przez wspólnoty lub środowiska społeczne, bądź sami zgłaszają swój udział do Sekretariatu Synodu. Zgłoszenie koordynatora: synod@archpoznan.pl.

IV.4. Sposób IV: Zgłoszenie parafii, wspólnoty, środowiska, społeczności czy jakiegokolwiek innej grupy

Zgłoszenie: synod@archpoznan.pl

IV.5. Sposób V: Indywidualne odpowiedzi na pytania

Indywidualne odpowiedzi na pytania są jedną z form udziału na drodze synodalnej. Priorytetem tej drogi jest spotkanie i wzajemne słuchanie, są jednak sytuacje, w których konsultacja indywidualna jest jedynym możliwym sposobem wypowiedzenia się. Ankieta z pytaniami znajduje się na: www.synodpoznan.pl. Można odpowiedzieć drogą elektroniczną lub wypełniając wydrukowaną ankietę, którą następnie należy wysłać na adres: Sekretariat Synodu – Kuria Metropolitalna, Ostrów Tumski 2, 61–109 Poznań.

IV.6. Sposób VI: Pomoc w promocji Synodu

Pomoc w promocji Synodu i organizacji wydarzeń towarzyszących (takich jak spotkania dyskusyjne, panele, koncerty, namioty na rynkach z rozdawaniem ulotek i ankiet, tworzenie treści na stronę www.synodpoznan.pl, współpraca w mediach społecznościowych, nagrywanie filmów promocyjnych itp.). Zgłoszenia: synod@archpoznan.pl.

IV.7. Sposób VII: Współpraca z Sekretariatem Synodu

Zadaniem Sekretariatu jest administracja i organizacja Synodu oraz dotarcie do jak największej liczby osób. Do współpracy z Sekretariatem zachęcamy więc szczególnie tych, którzy chcą pomóc w kontakcie z przeróżnymi środowiskami, tym bardziej jeśli są to środowiska osób wykluczonych czy społecznie zmarginalizowanych. Zgłoszenia: synod@archpoznan.pl.

ROZDZIAŁ V JAK ORGANIZOWAĆ GRUPĘ

Grupy można tworzyć ze względu na jeden wybrany temat. Wówczas odbywa się jedno lub więcej spotkań poświęconych tylko temu jednemu tematowi. Można też tworzyć grupy synodalne, które same dokonają wyboru tematów (jednego, kilka, wszystkich).

V.1. Zaproszenie skierowane do wszystkich

Atmosfera autentycznej gościnności i otwartości jest dla drogi synodalnej kluczowa. Aby dotrzeć z zaproszeniem do wszystkich:

- można zachęcać do spotkania i rozmowy na jeden z dziesięciu tematów
- można zaproponować stworzenie grupy osób, które będą chciały porozmawiać o Kościele, wyrazić swoje opinie i podzielić się swoim doświadczeniem. Wybór tematu i decyzja o liczbie spotkań będą miały wówczas miejsce podczas pierwszego spotkania
- można zachęcić do przyjścia osoby, które chcą być wysłuchane w jakimś ważnym dla nich temacie. Wtedy dobrze jest zaproponować, aby to, co chcą powiedzieć, odnosiło się do jednego lub kilku zaproponowanych tematów (tematy i pytania są tak sformułowane, aby było to możliwe)
- można zachęcić do rozmowy o Kościele XXI wieku, jaki jest i jaki powinien być. Wówczas również wybór tematu lub tematów i decyzja o liczbie spotkań mogą mieć miejsce podczas pierwszego spotkania
- można zachęcić do podzielenia się tym, co dla samych uczestników jest ważne albo na co Kościół powinien zwrócić szczególną uwagę. Również w tym wypadku warto wybrać jeden z tematów, który będzie tworzył kontekst rozmowy

Do uczestnictwa można zachęcać poprzez ogłoszenia parafialne, media społecznościowe, listy itp. Z pomocą lokalnych społeczności, jak również instytucji kościelnych, takich jak szkoły i ośrodki społeczne, można podjąć szczególny wysiłek w celu identyfikacji i dotarcia do tych, którzy od pewnego czasu nie utrzymują regularnych kontaktów ze wspólnotą kościelną. Należy zadbać o zaangażowanie tych, którzy są wykluczeni lub których głosy często nie są brane pod uwagę.

V.2. Warto wyjść naprzeciw:

- parafianom aktywnym (uczestniczącym aktywnie w życiu parafii: pracownicy, wspólnoty, katecheci, stowarzyszenia itp.)
- parafianom mniej aktywnym, mającym kontakt z parafią na przykład podczas mszy świętej czy spowiedzi świętej
- mieszkańcom parafii, którzy nie są związani z parafią, Kościołem lub są innego wyznania, deklarują się jako niewierzący lub są niechętnie czy wręcz wrogo nastawieni do Kościoła
- wykluczonym społecznie, migrantom, bezdomnym i wszystkim innym grupom, które są częścią lokalnej społeczności, a które szczególnie potrzebują przestrzeni spotkania i wzajemnego słuchania.

V.3. Struktura grupy

Byłoby najlepiej, gdyby uczestnikami grup były osoby, które będą się czuły ze sobą swobodnie. W idealnej sytuacji wśród uczestników powinni być przedstawiciele różnych wspólnot, o różnych doświadczeniach, kulturach, w różnym wieku i o różnych stylach życia. Można też tworzyć grupy bardziej jednorodne, szczególnie jeśli wymaga tego konkretna sytuacja parafii czy środowiska lub wzajemna otwartość w rozmowie mogłaby okazać się niemożliwa.

Priorytetem spotkań jest słuchanie siebie nawzajem, aby lepiej słyszeć głos Ducha Świętego. Dlatego warto zorganizować przynajmniej kilka spotkań grupy, aby umożliwić bardziej interaktywną atmosferę dzielenia się, w której osoby poznają się nawzajem, ufają

sobie i czują, że mogą mówić. Jedno spotkanie powinno być jednak przeznaczone tylko na jeden temat.

Grupy nie powinny być większe niż 10 osób. Podczas kolejnych spotkań skład grupy nie powinien ulegać zasadniczej zmianie. Przy liczniejszej grupie – może tak się zdarzyć podczas pierwszego spotkania – powinno się podzielić zebrane osoby na dwie, trzy mniejsze grupy. Przewidując przyjsście większej liczby osób, warto zadbać o moderatorów dla tych grup.

Byłoby dobrze, aby z góry założyć, a nawet postarać się, by w parafii powstało więcej grup. Większa liczba uczestników pochodzących z tej samej społeczności stwarza okazję do wzajemnego spotkania się osób o różnym doświadczeniu życiowym i poglądach.

V.4. Koordynator, moderator, grupa

Koordynatorzy wybierani są przez wspólnoty lub środowiska społeczne, bądź sami zgłaszają swój udział do Sekretariatu Synodu. Koordynator może sam prowadzić spotkania grup lub poprosić o pomoc inną osobę, nazywaną tutaj „moderatorem”.

Byłoby dobrze, aby spotkania nie odbywały się online. Jeśli jednak okoliczności (takie jak ograniczenia związane z pandemią lub odległość fizyczna) utrudniają interakcję twarzą w twarz, możliwe jest organizowanie spotkań online.

Na około 2–3 tygodnie przed spotkaniem – jeśli jest to możliwe – koordynatorzy (lub moderatorzy) przekazują uczestnikom materiały przygotowawcze lub informują, gdzie można je znaleźć. Pierwszym i najbardziej podstawowym jest zeszyt uczestnika pt. *Na drodze synodalnej w Archidiecezji Poznańskiej* (dostępny w formacie pdf na www.synodpoznan.pl) lub w formie drukowanej – zamawianie materiałów pod adresem: synod@archpoznan.pl). Można też wskazać konkretne dokumenty, artykuły, filmy, podcasty czy przemówienia – na przykład watykańskie *Vademecum* (w tłumaczeniu polskim lub w języku angielskim) oraz *Przewodnik konsultacji synodalnych w Archidiecezji Poznańskiej*, dostępne na stronie www.synodpoznan.pl.

Oprócz bardziej formalnych aspektów spotkania dobrze jest zadbać o nieformalne momenty, na przykład przerwę na kawę. Można też z grupą synodalną zorganizować krótką wycieczkę, poczęstunek lub inną formę integracyjnego spędzenia czasu. Nieformalny kontekst spotkań pomaga w budowaniu poczucia wspólnoty poprzez doświadczenie dzielenia życia.

ROZDZIAŁ VI JAK PRZYGOTOWAĆ SPOTKANIE

Synod proponuje podjęcie dziesięciu kluczowych tematów, do których zostały dołączone pytania pomocnicze. Archidiecezjalny Zespół Synodalny przygotował dwa podstawowe scenariusze spotkań. Scenariusz pierwszy przeznaczony jest dla chrześcijan chcących rozeznawać w świetle wiary. Drugi dla osób odwołujących się przede wszystkim do sumienia (zob. VI.4a i VI.4b).

VI.1. Trzy elementy rozeznawania

Koordynator/moderator powinien być bardzo elastyczny. Może zastosować inną metodę poprowadzenia spotkania. Jeśli to możliwe, podczas spotkania nie powinno jednak zabraknąć trzech podstawowych elementów rozeznawania, niezależnie od tego, czy rozeznawanie podejmowane jest w świetle wiary, czy odwołuje się jedynie do sumienia (scenariusze przygotowane przez Archidiecezjalny Zespół Synodalny zawierają te trzy elementy):

– przypomnienie sobie, jakie doświadczenia z lokalnego Kościoła (parafialnego, diecezjalnego, polskiego) przywołuje na myśl podjęty temat czy postawione pytanie?

– ponowne odczytanie tych doświadczeń w sposób bardziej pogłębiony: Jakie radości wywołały? Jakie trudności i przeszkody napotkały? Jakie rany wydobyły na światło dzienne? Jakie wzbudziły przemyślenia?

– zebranie owoców, by się nimi podzielić: Gdzie w tych doświadczeniach rozbrzmiewa głos Ducha Świętego? O co Duch Święty nas prosi? Jakie są punkty, które należy potwierdzić, jakie są perspektywy zmian, jakie kroki należy podjąć? Gdzie dostrzegamy zgodność? Jak drogi otwierają się dla naszego Kościoła lokalnego?

VI.2. Dwa kluczowe pytania

Rozmowy w grupach, niezależnie od wybranego tematu, powinny koncentrować się wokół dwóch zasadniczych pytań: 1. Jak dzisiaj „idziemy razem” w naszym Kościele lokalnym (we wspólnocie, w środowisku, w parafii, w diecezji, w Polsce)? 2. Do podjęcia jakich kroków zaprasza nas Duch Święty, aby bardziej „iść razem”?

Odpowiadając na te pytania, warto pamiętać, że „idziemy razem” na dwa głęboko powiązane ze sobą sposoby. Po pierwsze, „idziemy razem” ze sobą nawzajem, jako Lud Boży. Następnie, „idziemy razem” jako Lud Boży z całą rodziną ludzką. Te dwie perspektywy wzajemnie się wzbogacają.

VI.3. Tematy i pytania

Pytania dołączone do tematów mogą być użyte jako punkt wyjścia lub pomocne wskazówki. Rozmowa i dialog nie muszą się jednak do nich ograniczać. Nie chodzi też o to, by odpowiadać na wszystkie pytania, ale by podejmując jeden temat wybrać te, które są najbardziej ważne w lokalnym kontekście. Można także postawić inne pytania, pozostając jednak w obszarze dziesięciu zaproponowanych tematów. Warto wciąż przypominać sobie dwa kluczowe pytania, które ukierunkowują wszystkie rozmowy w grupach.

1. IDĄC RAZEM

W Kościele i w społeczeństwie jesteśmy w drodze. Zastanówmy się, jak wygląda nasz Kościół lokalny. Kim są ci, którzy „idą razem”? Z kim ja „idę razem”? Kim są ci, którzy wydają się bardziej oddaleni? Jakie grupy lub osoby pozostają na marginesie? Kogo nie spotykam na drodze?

Co mogę/co możemy zrobić, aby „iść bardziej razem”? Jak spotkać tych, którzy pozostają na marginesie?

2. SŁUCHANIE

Słuchanie jest pierwszym krokiem do spotkania. Wymaga otwartego umysłu i serca, bez uprzedzeń. Bóg może przemawiać do mnie również przez drugiego człowieka. Zastanówmy się, czy my się wzajemnie słuchamy? W jakich sytuacjach ignorujemy ten głos? W jaki sposób Bóg przemawia do nas poprzez głosy, które ignorujemy? Czy uważasz, że w Kościele słucha się głosu świeckich? Jak słucha się księży? W jaki sposób słucha się kobiet? W jaki sposób słucha się młodych ludzi? Jakie miejsce ma głos mniejszości, wykluczonych i odrzuconych? Jak są słuchani ubodzy? Jak słuchane są osoby konsekrowane – kobiety i mężczyźni?

Co ułatwia lub utrudnia moje/nasze słuchanie? Jakie są ograniczenia w mojej/naszej zdolności słuchania, zwłaszcza tych, którzy mają inne poglądy niż nasze własne?

Co możemy zrobić, aby bardziej siebie wzajemnie słuchać w Kościele? Co możemy zrobić, aby słuchać osób, które są z dala od Kościoła, są uprzedzone do Kościoła lub są wrogo do niego nastawione?

3. ZABIERANIE GŁOSU

Wszyscy są zaproszeni do mówienia z odwagą, w sposób wolny, otwarty i szczery, prawdę z miłością. Zastanówmy się, co umożliwiałoby lub utrudniałoby odważne, szczere i odpowiedzialne

wypowiadanie się w naszym Kościele lokalnym i w społeczeństwie? Kiedy i jak udaje nam się powiedzieć to, co jest dla nas ważne? Kiedy to się nie udaje i dlaczego? Jak wygląda współpraca z mediami (nie tylko z katolickimi)? Kto w mediach wypowiada się w imieniu wspólnoty chrześcijańskiej? Kto te osoby wybiera? Jak odróżnić w przestrzeni publicznej prywatne opinie od oficjalnego nauczania Kościoła? Jak możemy poszerzyć w Kościele przestrzeń do swobodnej wypowiedzi? Jak poprawić jakość obecności Kościoła w mediach?

4. CELEBROWANIE

Wspólna droga w Kościele opiera się na wspólnotowym słuchaniu Słowa i sprawowaniu Eucharystii. Zastanówmy się, w jaki sposób modlitwa i celebracje liturgiczne inspirują i kształtują życie i misję w naszej wspólnoty? W jaki sposób wpływają na najważniejsze decyzje? W jakim stopniu włączamy uczestników liturgii w podejmowanie funkcji liturgicznych? Co zrobić, abyśmy wszyscy pełniej uczestniczyli w liturgii?

5. WSPÓŁODPOWIEDZIALNI W MISJI KOŚCIOŁA

Synodalność służy misji Kościoła, do udziału w której powołani są wszyscy ochrzczeni. Zastanówmy się, co jest naszą wspólną misją? W jaki sposób członkowie naszego Kościoła lokalnego są aktywni w jego misji? Co pomaga, a co przeszkadza? Jakie obszary misji są zaniedbywane? W jaki sposób wspólnota wspiera swoich członków zaangażowanych w służbę na rzecz społeczeństwa (zaangażowanie społeczne i polityczne, badania naukowe, nauczanie, krzewienie sprawiedliwości społecznej, ochrona praw człowieka, troska o środowisko itp.)? W jaki sposób wspólnota Kościoła pomaga tym osobom przeżywać ich zaangażowanie na rzecz społeczeństwa jako służbę? Kto i w jaki sposób rozeznaje, planuje i podejmuje decyzje o kierunkach zaangażowania duszpasterskiego? Co możemy zrobić, abyśmy wszyscy pełniej uczestniczyli w misji Kościoła?

6.a DIALOG W KOŚCIELE

Dialog wymaga wytrwałości i cierpliwości, umożliwia wzajemne zrozumienie. Zastanówmy się, w jakich sytuacjach różne osoby w naszej wspólnoty spotykają się, aby prowadzić dialog? Jak często się to zdarza? Jakie są miejsca i sposoby dialogu w naszym Kościele lokalnym? Jak wygląda współpraca ze wspólnotami zakonnymi, stowarzyszeniami świeckich, ruchami itd.? Czy zauważane i doceniane są charyzmaty danej wspólnoty, realia jej działania, potrzeby i zobowiązania? W jaki sposób są rozwiązywane konflikty i trudności? Jak podchodzi się do różnicy poglądów? Na jakie szczegółowe kwestie w Kościele powinniśmy zwrócić większą uwagę? Co możemy zrobić, aby poprawić jakość dialogu w Kościele?

6.b DIALOG W KOŚCIELE I SPOŁECZEŃSTWIE

Dialog wymaga wytrwałości i cierpliwości, umożliwia wzajemne zrozumienie. Zastanówmy się, jak w naszym środowisku (praca, sąsiedztwo, społeczność lokalna, nasza miejscowość, nasz kraj) rozmawiamy ze sobą i szukamy wspólnych rozwiązań. Jak siebie wzajemnie słuchamy? W jaki sposób Kościół prowadzi dialog i uczy się od innych: świata polityki, ekonomii, kultury, struktur samorządowych i ludzi żyjących w ubóstwie? Na jakie szczegółowe kwestie powinniśmy zwrócić większą uwagę? Co możemy zrobić dla jakości dialogu?

6c. DIALOG MIĘDZYRELIGIJNY Z OSOBAMI, KTÓRE NIE UTOŹSAMIAJĄ SIĘ Z ŻADNĄ WSPÓLNOTĄ RELIGIJNĄ, Z OSOBAMI NIEWIERZĄCYMI

Dialog wymaga wytrwałości i cierpliwości, umożliwia wzajemne zrozumienie. Zastanówmy się, jakie mamy doświadczenia dialogu i wspólnego zaangażowania z wyznawcami innych religii? Jakie mamy doświadczenia dialogu i wspólnego zaangażowania z osobami, które nie utożsamiają się z żadną wspólnotą religijną? Jak odnosimy się do osób, które decydują się na apostazję, jak ze sobą rozmawiamy? Jakie mamy doświadczenie kontak-

tów i rozmów z osobami areligijnymi? Jak próbujemy się zrozumieć? Co możemy robić razem?

7. EKUMENIZM

Dialog między chrześcijanami różnych wyznań, zjednoczonymi przez jeden chrzest, zajmuje szczególne miejsce na drodze synodalnej. Zastanówmy się, jakie relacje ma nasza wspólnota kościelna z członkami innych tradycji chrześcijańskich i wyznań. Co nas łączy i jaką podejmujemy współpracę? Jakie owoce przynosi nasza współpraca? Jakie są trudności? Jakie jest moje odniesienie do osób należących do innych wspólnot chrześcijańskich? Jaki następnym krokiem możemy zrobić na wspólnej drodze?

8. WŁADZA I UCZESTNICTWO

Kościół synodalny jest Kościołem, w którym wszyscy jesteśmy równi w godności i wszyscy podejmujemy odpowiedzialność. Zastanówmy się, w jaki sposób określamy w Kościele lokalnym cele, do których należy dążyć, drogę do ich osiągnięcia i kroki, które należy podjąć. W jaki sposób sprawowana jest w nim władza i zarządzanie? Jak się czuję w tak zarządzanej wspólnocie? W jaki sposób praca zespołowa i współodpowiedzialność są realizowane w praktyce? W jaki sposób i przez kogo oceniana jest owocność działań? W jaki sposób osoby świeckie są zapraszane do odpowiedzialności? Do jakich posług? Czy ich udział jest właściwie doceniany? Jakie mamy doświadczenia dobrej współpracy, wspólnego rozeznawania i współdecydowania? Jak funkcjonują rady duszpasterskie, rady ekonomiczne, rady kapłańskie i inne organy kolegialne? Jak możemy rozwijać wrażliwość synodalną w naszym Kościele lokalnym?

9. ROZEZNAWANIE I PODEJMOWANIE DECYZJI

Styl synodalny charakteryzuje się tym, że decyzje podejmowane są poprzez rozeznawanie tego, co Duch Święty mówi przez całą wspólnotę. Zastanówmy się, jakie metody stosujemy w podejmowaniu decyzji? Jak je można ulepszyć? Czy styl synodalny jest widoczny w przewodzeniu naszemu Kościołowi lokalnemu? Czy nasze metody podejmowania decyzji pomagają nam słuchać całego Ludu Bożego? Jak to realizujemy w praktyce? Jakich narzędzi i procedur używamy, aby promować przejrzystość i możliwość rozliczenia z podejmowanych działań i decyzji w Kościele? Jak możemy uczyć się wspólnotowego rozeznawania w Duchu Świętym i w nim wzrastać?

10. FORMOWANIE SIĘ W SYNODALNOŚCI

Synodalność pociąga za sobą otwartość na zmiany, formację i ciągłe uczenie się. Zastanówmy się, w jaki sposób nasza wspólnota kościelna formuje ludzi, aby byli bardziej zdolni do wspólnej drogi, słuchania siebie nawzajem, uczestniczenia w misji i angażowania się w dialog. Jaka formacja jest oferowana, aby wspierać rozeznawanie i sprawowanie władzy w sposób synodalny?

VI.4. Scenariusze

Inspiracją do ich opracowania były sugestie zawarte w *Vademecum* oraz sposób, w jaki zostało przygotowane spotkanie synodalne na rozpoczęcie Synodu w Rzymie.

VI.4a.

Scenariusz I – przeznaczony dla chrześcijan chcących rozeznawać w świetle wiary

WPROWADZENIE (nie więcej niż 10 minut)

- powitanie oraz przedstawienie planu spotkania
- koordynator/moderator przedstawia się oraz zachęca uczestników spotkania, aby powiedzieli swoje imię i coś o sobie (dowolne wypowiedzi, aby każdy mógł powiedzieć to, co

chce, np. co robi, co lubi) (przy okazji przedstawiania się uczestnicy mogą powiedzieć, czego oczekują od spotkania – to może być podpowiedź dla koordynatora/moderatora, jak prowadzić spotkanie, na co zwrócić uwagę)

– koordynator/moderator podaje zasady obowiązujące w czasie spotkania:

- uzgodnienie formy wzajemnego zwracania się do siebie
- zachęta do wsłuchiwania się w głos Ducha Świętego, swojego sumienia, najgłębsze pragnienia
- ustalenie czasu na wypowiedź każdego z uczestników
- podkreślenie, że podczas tego spotkania nie ma złych czy dobrych wypowiedzi; nie oceniamy się, wzajemnie się słuchamy, nie przerywamy sobie.

WYJAŚNIENIE CELU SPOTKANIA

- Zadaniem obecnego Synodu jest słuchanie siebie nawzajem, aby lepiej usłyszeć głos Ducha Świętego.
- Kościół chce podjąć refleksję nad samym sobą – nad Kościołem, nad stylem jego funkcjonowania, budowania relacji. Chce także zapytać o swoje zaangażowanie w życiu społecznym, aby szukać wspólnego dobra z wszystkimi ludźmi jak bracia i siostry, niezależnie od poglądów i przynależności religijnej.
- Dlatego zaprasza wszystkich swoich członków oraz wszystkich, którzy będą chcieli się wypowiedzieć, aby wspólnie szukać odpowiedzi na dwa fundamentalne pytania:
 1. Jak dzisiaj „idziemy razem” w naszym Kościele lokalnym (parafialnym, diecezjalnym, ogólnopolskim) i naszych lokalnych społecznościach (miejscowości, regionie, Polsce)?
 2. Do podjęcia jakich kroków zaprasza nas Duch Święty, aby bardziej „iść razem”?
- Celem synodu nie jest więc tworzenie dokumentów, ale to, by „zrodziły się marzenia, powstały prorocтва i wizje, rozkwitły nadzieje, umocniła się ufność, zostały opatrzone rany, nawiązały się relacje, wstał świt nadziei, by uczono się od siebie nawzajem i budowano pozytywną wyobraźnię, która oświeci umysły, rozpali serca, przywróci rękom siły” (DP, nr 32).

WSPÓLNA MODLITWA (nie jest konieczna, gdy wymaga tego sytuacja konkretnej grupy). Można odmówić *Adsumus Sancte Spiritus* lub zastosować inną formę modlitwy wspólnej, recytowanej lub spontanicznej, prosząc Ducha Świętego o wzajemną otwartość i owocne rozeznanie.

WYBÓR SEKRETARZA SPOTKANIA

Koordynator/moderator prosi o pomoc jedną z osób, aby pełniła rolę sekretarza. Najlepiej zrobić to przed spotkaniem. Sekretarz spotkania sporządza notatki zgodnie z planem spotkania, tzn. w trzech krokach. Nie zapisuje wszystkich wypowiedzi, ale stara się zanotować charakterystyczne spostrzeżenia; dostrzega główne tendencje w wypowiedziach; zwraca szczególną uwagę na zdania odmienne, czasem wyrażane przez mniejszość lub nawet jedną osobę.

ROZGRZEWKA (nie więcej niż 10 minut)

Koordynator/moderator pyta uczestników o ich skojarzenia z kolejno wypowiedzianymi przez niego słowami. Zapisuje słowa i skojarzenia na tablicy lub dużej kartce: wiara, Kościół, wspólnota, Synod, komunია. Może też jedynie wysłuchać skojarzeń.

Alternatywnie może prosić uczestników o dopowiedzenie:

wiara to...

Kościół to...

wspólnota to...

Synod to...

komunia to...

Może też wykonać z uczestnikami mapę myśli z wykorzystaniem tych słów.

Podsumowując, koordynator/moderator powinien wskazać, których wypowiedzi jest najwięcej albo które wydają się szczególnie inspirować do myślenia. Następnie zaprasza do dalszej części spotkania.

ROZMOWA I ROZEZNAWANIE (nie więcej niż 120 minut)

- koordynator/moderator przypomina, jakie są kolejne kroki spotkania i czemu służą
- przypomina zasady: nie ma złych czy dobrych wypowiedzi; nie oceniamy się, tylko wzajemnie słuchamy; nie przerywamy sobie; pilnujemy czasu; szanujemy się wzajemnie
- daje każdemu uczestnikowi kartkę do zrobienia notatek i długopis (ewentualnie rozdaje zeszyt uczestnika *Na drodze synodalnej w Archidiecezji Poznańskiej* – dostępny w formacie pdf na stronie www.synodpoznan.pl oraz w formie drukowanej na zamówienie pod adresem: synod@archpoznan.pl – i prosi uczestników, aby zabrali długopisy na spotkanie).

Krok I – koordynator/moderator odczytuje wybrany temat i towarzyszące mu pytania

- prosi o 3–5 minut refleksji w ciszy nad tematem i szczególne skupienie nad wybranymi pytaniami
- zaprasza uczestników, aby odwoływali się w pamięci do słowa Bożego i nauki Kościoła
- zachęca do zanotowania głównych myśli, którymi chcieliby się podzielić z innymi. Prosi o zwrócenie uwagi na rodzące się nadzieje i obawy oraz o wyrażenie zarówno swoich opinii, jak i doświadczeń życiowych
- zachęca do dzielenia się osobistą refleksją, zwracając uwagę na blaski i cienie oraz nadzieję na przyszłość: 3 minuty dla każdego uczestnika. Prosi, aby nie komentować wypowiedzi innych: każdy ma prawo mówić, wszyscy się wsłuchują.

Krok II

- koordynator/moderator zachęca uczestników do zastanowienia się przez 3–5 minut: co mnie w wypowiedziach innych uczestników poruszyło, zaintrygowało, zainspirowało, zasmuciło, wzruszyło, zastanowiło
- prosi o zanotowanie głównych myśli
- podkreśla, że należy unikać oceny tego, co zostało usłyszane. Natomiast zwraca uwagę, że warto przyjrzeć się temu, jak wypowiedzi innych wpłynęły na nasz dotychczasowy sposób myślenia, co stało się inspiracją do przemyślenia własnej pozycji
- prosi o podzielenie się swoją refleksją: 3 minuty dla każdego uczestnika.

Krok III

- koordynator/moderator zachęca uczestników do zastanowienia się przez 3–5 minut, co chcieliby powiedzieć w ramach podsumowania
- sugeruje, że podsumowanie może być odpowiedzią na pytania: jaki widzę obraz tematu wiodącego? Z jaką nadzieją wyjdę z tego spotkania? Z jakim lękiem? Do czego zaprasza nas Duch Święty? Jakie otwały się perspektywy nadziei, nowe drogi dla Kościoła? Jakie należy podjąć działania?
- zachęca do wypowiedzi (nie więcej niż 3 minuty dla każdego uczestnika)
- alternatywnie proponuje 30 minut rozmowy (koordynator/moderator powinien dobrać metodę realizacji trzeciego kroku stosownie do sytuacji, potrzeb i oczekiwań grupy. Może to być cykl kolejnych wypowiedzi lub otwarta dyskusja).

PODSUMOWANIE

Przedstawione przez sekretarza na zakończenie spotkania. Uczestnicy mogą się odnieść do tego, co zostało zapisane: z czym się utożsamiają, jakie chcą wprowadzić poprawki/zmiany, na co chcieliby zwrócić szczególną uwagę.

MODLITWA I ZAPROSZENIE NA KOLEJNE SPOTKANIE

Można zaproponować/wybrać kolejny temat i uzgodnić termin spotkania. Można powrócić do podjętego już tematu lub któregoś z pytań.

VI.4b.

Scenariusz II – przeznaczony dla odwołujących się do sumienia

WPROWADZENIE (nie więcej niż 10 minut)

- koordynator/moderator wita wszystkich oraz przedstawia plan spotkania
- przedstawia się oraz zachęca uczestników spotkania, aby przedstawili się: imię, kim jestem (dowolne wypowiedzi, aby każdy mógł powiedzieć to, co chce, np. co robi, co lubi) (przy okazji przedstawiania się uczestnicy mogą powiedzieć, czego oczekują od spotkania
- to może być podpowiedź dla koordynatora/moderatora, jak prowadzić spotkanie, na co zwrócić uwagę)
- koordynator/moderator podaje zasady obowiązujące w czasie spotkania:
 - uzgodnienie formy wzajemnego zwracania się do siebie
 - ustalenie czasu na wypowiedź każdego z uczestników
 - podkreślenie, że podczas tego spotkania nie ma złych czy dobrych wypowiedzi; nie oceniamy się, wzajemnie się słuchamy, nie przerywamy sobie.

WYJAŚNIENIE CELU SPOTKANIA

- Kościół chce podjąć refleksję nad samym sobą – nad Kościołem, nad stylem jego funkcjonowania, budowania relacji. Chce zastanowić się również nad rolą, jaką ma on do spełnienia w życiu społecznym.
- Ta refleksja potrzebuje wzajemnego słuchania. W tym słuchaniu chcemy odkryć to, co pomoże nam wszystkim – niezależnie od poglądów i przynależności religijnej – bardziej „iść razem” i szukać wspólnego dobra jak bracia i siostry.
- Dlatego Kościół zaprasza swoich członków oraz wszystkich, którzy będą chcieli się wypowiedzieć, aby wspólnie odpowiedzieć na dwa fundamentalne pytania:
 1. Jak dzisiaj „idziemy razem” w naszym Kościele lokalnym (parafialnym, diecezjalnym, ogólnopolskim) i naszych lokalnych społecznościach (miejscowości, regionie, Polsce)?
 2. Do podjęcia jakich kroków czujemy się zobowiązani, jeśli chcemy bardziej „iść razem”?
- Celem synodu nie jest więc tworzenie dokumentów, ale to, by „zrodziły się marzenia, powstały prorocтва i wizje, rozkwitły nadzieje, umocniła się ufność, zostały opatrzone rany, nawiązały się relacje, wstał świt nadziei, by uczono się od siebie nawzajem i budowano pozytywną wyobraźnię, która oświeci umysły, rozпали serca, przywróci rękom siły” (DP, nr 32).

WYBÓR SEKRETARZA SPOTKANIA

Koordynator/moderator prosi o pomoc jedną z osób, aby pełniła rolę sekretarza. Najlepiej zrobić to przed spotkaniem. Sekretarz spotkania sporządza notatki zgodnie z planem spotkania, tzn. w trzech krokach. Nie zapisuje wszystkich wypowiedzi, ale stara się zanotować charakterystyczne spostrzeżenia; dostrzega główne tendencje w wypowiedziach; zwraca szczególną uwagę na zdania odmienne, czasem wyrażane przez mniejszość lub nawet jedną osobę.

WSPÓLNA MODLITWA

Koordynator/moderator powinien rozważyć, jak postąpić w grupach, w których modlitwa jest z różnych powodów niemożliwa lub mogłaby ograniczyć szczere i otwarte rozmowy – wymagana jest tutaj duża roztropność i delikatność.

Jeśli modlitwa nie jest możliwa, koordynator może na przykład:

- wypowiedzieć cichą modlitwę do Ducha Świętego przed spotkaniem
- zaproponować cichą modlitwę na początku spotkania tym uczestnikom, którzy mają taką potrzebę.

ROZGRZEWKA (nie więcej niż 10 minut)

Koordinator/moderator pyta uczestników o ich skojarzenia z kolejno wypowiadanymi przez niego słowami (może zaproponować inne, podobne):

wiara...

Kościół...

wspólnota...

synod...

komunia...

Podsumowując, koordinator/moderator stara się z uczestnikami ustalić, jak na potrzeby dyskusji będą rozumiane pojęcia Kościoła i synodu. Pyta, które słowa lub pojęcia, ważne z punktu widzenia wiodącego tematu spotkania, są dla nich niezrozumiałe lub niejednoznaczne. Wyjaśnia znaczenie tych słów. Następnie zaprasza do dalszej części spotkania.

ROZMOWA I ROZEZNAWANIE (nie więcej niż 120 minut)

- koordinator/moderator przypomina, jakie są kolejne kroki spotkania i czemu służą
- przypomina zasady: nie ma złych czy dobrych wypowiedzi; nie oceniamy się, tylko wzajemnie słuchamy; nie przerywamy sobie; pilnujemy czasu; szanujemy się wzajemnie
- daje każdemu uczestnikowi kartkę do zrobienia notatek i długopis (ewentualnie rozdaje zeszyt uczestnika *Na drodze synodalnej w Archidiecezji Poznańskiej* – dostępny w formie pdf na stronie www.synodpoznan.pl oraz w formie drukowanej na zamówienie pod adresem: synod@archpoznan.pl – i prosi uczestników, aby zabrali długopisy na spotkanie).

Krok I – koordinator/moderator odczytuje wybrany temat i towarzyszące mu pytania

- prosi o 3–5 minut refleksji w ciszy nad tematem i szczególnie skupienie nad wybranymi pytaniami
- zachęca do zanotowania głównych myśli, którymi chcieliby się podzielić z innymi. Prosi o zwrócenie uwagi na rodzące się nadzieje i obawy oraz o wyrażenie zarówno swoich opinii, jak i doświadczeń życiowych
- zachęca do dzielenia się osobistą refleksją, zwracając uwagę na blaski i cienie oraz nadzieję na przyszłość: 3 minut dla każdego uczestnika. Prosi, aby nie komentować wypowiedzi innych: każdy ma prawo mówić, wszyscy się wsłuchują.

Krok II

- koordinator/moderator zachęca uczestników do zastanowienia się przez 3–5 minut: co mnie w wypowiedziach innych uczestników poruszyło, zaintrygowało, zainspirowało, zasmuciło, wzruszyło, zastanowiło
- prosi o zanotowanie głównych myśli
- podkreśla, że należy unikać oceny tego, co zostało usłyszane. Natomiast zwraca uwagę, że warto przyjrzeć się temu, jak wypowiedzi innych wpłynęły na nasz dotychczasowy sposób myślenia, co stało się inspiracją do przemyślenia własnej pozycji
- prosi o podzielenie się swoją refleksją: 3 minuty dla każdego uczestnika.

Krok III

- koordinator/moderator zachęca uczestników do zastanowienia się przez 3–5 minut, co chcieliby powiedzieć w ramach podsumowania
- sugeruje, że podsumowanie może być odpowiedzią na pytania: jaki widzę obraz tematu wiodącego? Co trzeba zmienić? Co warto ochronić i utrzymać? Co ja/my chcemy/możemy zrobić, aby poprawić sytuację?
- zachęca do wypowiedzi (nie więcej niż 3 minuty dla każdego uczestnika)
- alternatywnie proponuje 30 minut rozmowy (koordinator/moderator powinien dobrać metodą realizacji trzeciego kroku stosownie do sytuacji, potrzeb i oczekiwań grupy. Może to być cykl kolejnych wypowiedzi lub otwarta dyskusja).

PODSUMOWANIE

Przedstawione przez sekretarza na zakończenie spotkania. Uczestnicy mogą się odnieść do tego, co zostało zapisane: z czym się utożsamiają, jakie chcą wprowadzić poprawki/zmiany, na co chcieliby zwrócić szczególną uwagę.

ZAPROSZENIE NA KOLEJNE SPOTKANIE (i ewentualnie modlitwa)

Można zaproponować/wybrać kolejny temat i uzgodnić termin spotkania. Można powrócić do podjętego już tematu lub któregoś z pytań. Można też zachęcić do wspólnego podjęcia działań, o których była mowa podczas tego spotkania.

ROZDZIAŁ VII JAK NAPISAĆ I KOMU PRZEKAZAĆ SYNTezę

Synteza to tekst napisany przez koordynatora po zakończeniu wszystkich spotkań grupy.

VII.1. Czym jest synteza

Każdy koordynator pisze syntezę po zakończeniu spotkań, niezależnie ile ich było. W przypadku parafii (a więc nie dotyczy to wszystkich innych grup pozaparafialnych) koordynator parafialny – niezależnie od liczby grup synodalnych w jego parafii – jest odpowiedzialny za napisanie syntezy z każdej grupy i następnie jednej syntezy parafialnej zbierającej syntezy z wszystkich grup (lub dla kilku parafii, jeśli jeden koordynator został wyznaczony właśnie dla kilku parafii).

Synteza zawiera informacje uzyskane w trakcie procesu wzajemnego słuchania (rozmawiając na jeden, kilka lub wszystkie proponowane tematy). Jest owocem wspólnotowego rozeznania. W tym sensie synteza nie tylko informuje o wspólnych tendencjach i punktach zbieżnych, ale także uwypukla te punkty, które trafiają w sedno, inspirują oryginalny punkt widzenia lub otwierają nowy horyzont. Koordynator oraz wszyscy uczestnicy powinni zdecydować, jakie istotne informacje zwrotne chcą zawrzeć w syntezie.

Synteza powinna być wyrazem uzyskanego konsensusu, pewnego zasadniczego wydźwięku rozmów i wyrażonych opinii. Powinna jednak zwracać szczególną uwagę na głosy tych, którzy nie są często słyszani, i integrować to, co można nazwać „raportem mniejszości”. Informacje zwrotne powinny podkreślać nie tylko pozytywne doświadczenia, ale także wydobywać na światło dzienne doświadczenia trudne i negatywne, aby odzwierciedlić rzeczywistość tego, co zostało wysłuchane. W informacji zwrotnej powinno znaleźć się coś z doświadczenia zgromadzenia lokalnego: postawy uczestników, radości i wyzwania związane ze wspólnym zaangażowaniem w rozeznawanie.

Każda synteza (także parafialna) nie powinna zawierać więcej niż 10 tys. znaków (licząc ze spacjami), niezależnie od ilości podejmowanych tematów.

Szczególną rekomendacją dla redakcji syntezy jest oddanie głosu tym, których możemy mieć pokusę uważać za nieważnych, oraz tym, którzy zmuszają nas do rozważenia nowych punktów widzenia, wiodących do ewentualnej zmiany sposobu myślenia.

VII.2. Komu i kiedy przekazać syntezę

Syntezę każdej grupy (lub parafii), która zakończyła spotkania przed Wielkanocą 2022 r., należy przesłać do Sekretariatu Synodu przed Wielkanocą 2022 r.: synod@archpoznan.pl.

Synteza parafialna powinna zostać przekazana Księdzu Proboszczowi i Radzie Duszpasterskiej, aby wyznaczała kierunki działań duszpasterskich w parafii.

Jeśli grupa powstała później niż Wielkanoc 2022 r., syntezę należy przesłać do Sekretariatu Synodu najpóźniej do września 2023 r.

VII.3. Synteza diecezjalna i spotkanie presynodalne

Wszystkie syntezy zostaną zebrane w ogólną syntezę diecezjalną. Jej redakcja nastąpi po Wielkanocy do 30 czerwca 2022 r. Wstępnej redakcji dokona Archidiecezjalny Zespół Synodalny. Ostatecznego rozeznania i redakcji syntezy diecezjalnej dokona Ksiądz Arcybiskup, Metropolita Poznański, w porozumieniu z osobą kontaktową oraz po wysłuchaniu opinii Archidiecezjalnej Rady Duszpasterskiej, Archidiecezjalnej Rady Kapłańskiej oraz innych powołanych przez Księdza Arcybiskupa osób lub grup osób. Zwieńczeniem pierwszego etapu synodalnego w archidiecezji jest spotkanie presynodalne.

Synteza diecezjalna będzie stanowiła konkretny wkład w drogę synodalną całego Ludu Bożego. Powinna też służyć, wraz ze wszystkimi zgromadzonymi syntezami grup synodalnych, jako materiał pomocniczy w określeniu kolejnych kroków w drodze synodalności Kościoła poznańskiego.

VII.4. Kontakt bezpośredni z Sekretariatem Generalnym w Rzymie

Niezależnie od konsultacji lokalnych każdy ma prawo przesłać swoje odpowiedzi na pytania synodalne bezpośrednio do Sekretariatu Generalnego w Rzymie. Ta forma komunikacji jest sugerowana przez *Vademecum* w sytuacjach, gdy utrudniony jest udział w konsultacjach lokalnych. Preferowaną formą udziału w drodze synodalnej pozostaje zawsze uczestnictwo w grupie synodalnej, gdzie ma miejsce spotkanie, wzajemne słuchanie i wspólnotowe rozeznawanie.

Segreteria Generale del Sinodo dei Vescovi
Via della Conciliazione 34
00120 Città del Vaticano
Tel. (+39) 06 698 84821/84324
Fax (+39) 06 698 83392
synodus@synod.va

ANEKSY

ANEKS A POSTAWY POMOCNE W ROZEZNAWANIU WSPÓLNOTOWYM

Rozeznawaniu sprzyjają pewne postawy. Wymieńmy niektóre z nich, opierając się zwłaszcza na modlitwach, które w związku z rozeznawaniem zanoszą do Boga Kościół (modlitwa *Adsumus Sancte Spiritus*, Mszał rzymski – formularz mszy świętej za zgromadzenie o charakterze duchowym lub duszpasterskim) oraz na wskazówkach papieża Franciszka (zwłaszcza *Vademecum*, nr 2.3 i 2.4).

Prośba o Bożą obecność i jej świadomość

Jak wszystkie kościelne zgromadzenia, spotkanie także otwiera modlitwa w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Potrzebujemy prowadzenia Ducha Świętego, dlatego modlitwa synodalna *Adsumus Sancte Spiritus* rozpoczyna się słowami: „Stajemy przed Tobą, Duchu Święty, zgromadzeni w Imię Twoje. (...) zamieszkać w naszych sercach, naucz nas drogi, którą mamy iść i jak mamy nią podążać”. Warto przy spotkaniach pamiętać o tej Bożej obecności, którą Chrystus uczniom obiecał: „Gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje, tam jestem pośród nich” (Mt 18, 20). W rozeznaniu drogi wskazywanej przez Boga pomaga relacja przyjaźni z Nim, do której nas zaprasza Jezus, mówiąc „nazwałem was przyjaciółmi” (J 15, 5). Jeśli to tylko możliwe, dobrze będzie przygotować swoje serce na

słuchanie przez przyjęcie Chrystusa w Eucharystii, a jeśli potrzeba, także przez spotkanie z Nim w sakramencie pojednania.

Rozeznawanie wymaga czasu

Na spotkanie ze słowem Bożym i z ludźmi potrzeba czasu, zwłaszcza w świecie, w którym otacza nas i wciąga pośpiech. Postarajmy się zarezerwować odpowiednią ilość czasu – by móc wysłuchać innych, wypowiedzieć się, a także przemyśleć i „przemodlić” sprawy, o których jest mowa. Oprócz czasu na dialog potrzebny będzie czas na modlitwę i refleksję, który może poprzedzać spotkania konsultacyjne (pomogą w tym wcześniej podane tematy), a może być wpleciony w samo spotkanie (kilka lub kilkanaście minut specjalnie na to przeznaczonych). Nie wszystko również musi zostać „dokończony” na jednym spotkaniu – czas pomiędzy spotkaniami może posłużyć lepszemu przemyśleniu spraw i modlitwie.

Pokora w słuchaniu (i mówieniu)

Każdy ma prawo do bycia wysłuchanym, tak jak każdy ma prawo do wypowiedzi. Potrzebujemy wysłuchać różnych głosów, także tych, które zwykle są ciche lub pomijane. Pokora jest potrzebna przede wszystkim w słuchaniu innych i może oznaczać tak proste rzeczy, jak odsunięcie uprzedzeń i stereotypów, uważne wysłuchanie do końca czyjejś wypowiedzi, nieprzerywanie czy niereagowanie w sposób gwałtowny. Na głębszym poziomie oznacza gotowość usłyszenia tego co dobre i prawdziwe w słowach drugiego, „wyłowienia okruszków złota”, nawet jeśli moje zdanie jest inne. Wiąże się też z otwartością na mogącą się pojawić nowość (nowe podejście, spojrzenie, propozycja) oraz gotowością do zmiany własnej opinii. Słuchanie z pokorą oznacza gotowość przyjmowania tego, co mówią inni jako sposobu, w jaki może objawiać się Duch dla wspólnego dobra (por. 1 Kor 12, 7). Jak przypominał św. Jan Paweł II: „Znamienna jest wskazówka, jakiej św. Benedykt udziela opatowi, zalecając mu, aby zasięgał rady także u najmłodszych: «Często Pan objawia komuś młodszemu, co jest najlepsze». Zaś św. Paulin z Noli wzywa: «Wysłuchujmy się w słowa wychodzące z ust wszystkich wiernych, bo w każdym z nich tchnie Duch Boży»”. (*Novo Millennio Ineunte*, nr 45).

Pokora potrzebna jest też w mówieniu, bo przecież nawet jeśli mam rację, to rzeczywistość jest złożona, nie znam jej całej i inne spojrzenie może dopełnić to, co myślę.

Dlatego, że potrzeba nam pokory, modlimy się w modlitwie synodalnej: „Jesteśmy słabi i grzeszni; nie pozwól, byśmy wprowadzali nieład. Nie pozwól, by niewiedza sprowadziła nas na niewłaściwą drogę, albo stronniczość wpływała na nasze działania”.

Odwaga w mówieniu (i słuchaniu)

W mówieniu potrzebna jest odwaga. Kościół modli się: „Dobry Boże, (...) spraw, abyśmy poznali, co w Twoich oczach jest dla nas zbawienne i słuszne, i odważnie to wypowiadali”. Jeśli dostrzegasz, że coś w danej sprawie jest prawdziwe i dobre, Twój głos jest potrzebny. Potrzebna jest *parrhesia*, odważna postawa opisywana w Nowym Testamencie, łącząca w sobie wolność, prawdę i miłość, pozwalająca na szczere i odpowiedzialne wypowiadanie się.

Ponieważ na tym Synodzie słuchanie jest podstawową metodą w naszych spotkaniach, nie zawsze dyskusja będzie najważniejszym narzędziem podczas spotkań, dlatego że w niej „łatwo dochodzą do głosu namiętności, co prowadzi do obrony naszego punktu widzenia i przesady w ocenie jego ważności” (M.I. Rupnik, *Rozeznawanie duchowe*, cz. II, Częstochowa 2004, s. 115). Tymczasem bardziej niż o przekonanie innych w debacie chodzi o wypatrywanie, jaki obraz może się powoli wyłonić z wielogłosu. A w wielogłosie tym ważne są nie tylko idee czy koncepcje, ale także to, co czujemy, i opowiadanie o naszym życiowym doświadczeniu.

Odwaga jest potrzebna także w słuchaniu, by przekroczyć ewentualną obawę przed tym, co drugi może powiedzieć, i przed zmianą sposobu mojego własnego patrzenia, do czego słuchanie innych może mnie poprowadzić.

ANEKS B UNIKANIE PUŁAPEK

Warto pamiętać o pewnych pułapkach, które mogą nam utrudnić wspólną drogę. Pomyślmy o nich zawczasu, żeby ich uniknąć.

1. Pokusa chęci kontrolowania siebie i innych zamiast bycia prowadzonym przez Boga

Jesteśmy pielgrzymami na drodze wyznaczonej nam przez Boga. Jesteśmy gliną w rękach Boskiego Garncarza (Iz 64, 8).

2. Pokusa skupienia się na sobie i na swoich troskach

Proces synodalny jest okazją do otwarcia się, do rozejrzenia się wokół siebie, do spojrzenia na rzeczy z innych punktów widzenia i w szerszej perspektywie.

3. Pokusa, by widzieć tylko problemy

Wyzwania i trudności stojące przed światem i Kościołem są liczne. Niemniej jednak skupianie się na problemach doprowadzi nas jedynie do poczucia przytłoczenia, zniechęcenia lub nawet cynizmu. Możemy nie zauważyć światła, jeśli skupimy się tylko na ciemnościach. Zamiast skupiać się tylko na tym, co nie idzie dobrze (choć można to nazwać po imieniu), docieńmy te miejsca, gdzie Duch Święty tworzy życie, i zobaczmy, co możemy zrobić, aby Boże działanie było pełniejsze.

4. Pokusa skupienia się na strukturach

Proces synodalny może poprowadzić do odnowy struktur na różnych poziomach Kościoła po to, by sprzyjać głębszej komunii, pełniejszemu uczestnictwu i bardziej owocnej misji. Jednak to nie sprawy organizacyjne i strukturalne są pierwszoplanowe. Także odnowa struktur zaczyna się od nawracania się i odnawiania wszystkich członków Ciała Chrystusa.

5. Pokusa, by nie patrzeć poza widzialne granice Kościoła

Wyrażając Ewangelię swoim życiem, świeckie kobiety i mężczyźni działają jak zaczyn w świecie. Proces synodalny to także czas dialogu z ludźmi z innych przestrzeni niż Kościół, takich jak świat ekonomii i nauki, polityki i kultury, sztuki i sportu, mediów i inicjatyw społecznych. Musimy mieć na uwadze szeroką perspektywę, aby wypełnić naszą misję w świecie. Jest to również okazja do ekumenicznej drogi z innymi wyznaniami chrześcijańskimi i do szukania porozumienia z innymi tradycjami wiary.

6. Pokusa utraty skupienia na celach procesu synodalnego

Podążając drogą Synodu, musimy być ostrożni: podczas gdy rozmowy mogą być zakrojone szeroko, sam proces synodalny musi utrzymać cel rozeznawania, tzn. odpowiedź na pytanie, do jakiego podążania razem wzywa nas Bóg. Żaden pojedynczy proces synodalny nie rozwiąże wszystkich trosk i problemów. Możemy mieć nadzieję, że przyjdzie czas na zajęcie się także innymi sprawami.

7. Pokusa konfliktu i podziału

Jezus żarliwie modlił się do Ojca, prosząc o jedność wśród swoich uczniów. Już sam fakt, że spotykamy się w czasie synodalnych konsultacji, mówi o tym, że wiele nas łączy. Starajmy się o tym pamiętać.

ANEKS C UWAŻNOŚĆ NA ZNAKI BOŻEGO DZIAŁANIA

Kiedy Bóg działa, towarzyszą temu zwykle pewne znaki. Należą do nich m.in.:

Jedność

Chrystus modlił się za uczniów, „aby stanowili jedno” (J 17, 20–21) i jednomyślność jest jednym ze znaków działania Jego Ducha. Chodzi o jednomyślność w danej grupie, lecz także jednomyślność z całą wspólnotą Kościoła wraz z Jej pasterzami.

Pokój

„Bóg bowiem nie jest Bogiem nieładu, lecz pokoju” (1 Kor 14, 33). Pokój jest jednym z owoców Ducha Świętego (Ga 5, 22). Św. Ignacy Loyola, prawdziwy mistrz rozeznawania duchowego, wskazuje, co prawda, że bywają sytuacje, kiedy Bóg nas „niepokoi”, by doprowadzić do nawrócenia, ale jeśli już do Niego się zwracamy, to Duch Święty działa w sposób pełen pokoju i pocieszenia (por. *Reguły [rozeznawania duchów]*).

Nadzieja

To co Boże przynosi nam nadzieję. Taki też jest cel spotkań synodalnych: „by zrodziły się marzenia, powstały prorocтва i wizje, rozkwitły nadzieje, umocniła się ufność, zostały opatrzone rany, nawiązały się relacje, wstał świt nadziei, by uczono się od siebie nawzajem i budowano pozytywną wyobraźnię, która oświeci umysły, rozpali serca, przywróci rękom siły” (DP, 32).

ANEKS D RADY PAPIEŻA FRANCISZKA

Kiedy myślimy o rozeznawaniu, warto też posłuchać samego papieża Franciszka, który tak o nim pisze w adhortacji apostołskiej *Gaudete et exsultate. O powołaniu do świętości w świecie współczesnym* (nr 166–175).

Rozeznanie

166. Jak rozpoznać, czy coś pochodzi od Ducha Świętego, czy pochodzi z ducha tego świata lub z ducha diabła? Jedynym sposobem jest rozeznanie, które wymaga nie tylko dobrej zdolności rozumowania lub zdrowego rozsądku, ale jest także darem, o który należy prosić. Jeśli z ufnością prosimy o niego Ducha Świętego, a jednocześnie staramy się pielęgnować go poprzez modlitwę, refleksję, czytanie i dobrą radę, z pewnością możemy wzrastać w tej zdolności duchowej.

Pilna potrzeba

167. Dzisiaj szczególnie potrzebna stała się postawa rozeznawania. Współczesne życie daje bowiem ogromne możliwości działania i rozrywki, a świat przedstawia je tak, jakby wszystkie były wartościowe i dobre. Wszyscy, ale szczególnie młodzi ludzie, są narażeni na nieustanny *zapping* (skakanie po kanałach). Można poruszać się w dwóch lub trzech przestrzeniach jednocześnie i uczestniczyć w tym samym czasie w różnych wirtualnych wydarzeniach. Bez mądrości rozeznania łatwo możemy stać się marionetkami, będącymi zakładnikami chwilowych tendencji.

168. Rozeznawanie jest szczególnie ważne, kiedy w naszym życiu pojawia się nowość, a zatem kiedy trzeba rozeznaczyć, czy jest ona „nowym winem”, które pochodzi od Boga, czy też zwodniczą nowością ducha tego świata lub ducha diabła. Innym razem sytuacja jest odwrotna, ponieważ moce zła skłaniają nas do tego, aby się nie zmieniać, pozostawić rzeczy

takimi, jakimi są, aby wybrać stagnację lub surowość. Wtedy uniemożliwiamy działanie natchnieniom Ducha Świętego. Jesteśmy wolni, obdarzeni wolnością Jezusa Chrystusa, ale On nas wzywa do badania, tego co jest w nas – pragnień, niepokojów, lęków, oczekiwań – i tego, co dzieje się poza nami: „znaków czasu” – by rozpoznać drogi pełnej wolności: „Wszystko badajcie, a co szlachetne – zachowujcie!” (1 Tes 5, 21).

Zawsze w świetle Pana

169. Rozeznanie jest konieczne nie tylko w chwilach nadzwyczajnych lub gdy trzeba rozwiązać poważne problemy, czy też gdy trzeba podjąć kluczową decyzję. Jest to narzędzie walki do lepszego podążania za Panem. Jest nam potrzebne zawsze: abyśmy byli zdolni do rozpoznawania czasów Boga i Jego łaski, abyśmy nie marnowali natchnień Pana, aby nie odrzucać Jego zachęty do rozwoju. Często dokonuje się to w małych rzeczach, w tym, co wydaje się nieistotne, ponieważ wielkoduszność przejawia się w sprawach prostych i codziennych. Chodzi o to, aby nie stawiać granic temu, co wielkie, co lepsze i najpiękniejsze, ale jednocześnie skupiać się na tym, co małe, na codziennym zaangażowaniu. Dlatego proszę wszystkich chrześcijan, aby każdego dnia nie zaniechali szczerego rachunku sumienia, dokonywanego w dialogu z Panem, który nas miłuje. Ponadto, rozeznanie prowadzi nas do rozpoznania konkretnych sposobów, które Pan przygotowuje w swoim tajemniczym planie miłości, abyśmy nie poprzestawali jedynie na dobrych intencjach.

Nadprzyrodzony dar

170. To prawda, że rozeznanie duchowe nie wyklucza wkładu wiedzy ludzkiej, egzystencjalnej, psychologicznej, socjologicznej czy moralnej. Jednak je przekracza. Nie wystarczają też pełne mądrości zasady Kościoła. Zawsze pamiętajmy, że rozeznanie jest łaską. Chociaż obejmuje ono rozum i roztropność, to je przewyższa, bo chodzi w nim o dostrzeżenie tajemnicy jedynej i niepowtarzalnego planu, jaki Bóg ma dla każdego i który realizuje się w najróżniejszych kontekstach i ograniczeniach. Stawką jest nie tylko dobrobyt doczesny czy satysfakcja z czynienia czegoś pożytecznego, a nawet chęć posiadania spokojnego sumienia. Stawką jest sens mojego życia wobec Ojca, który mnie zna i kocha, ten prawdziwy sens, dla którego mogę poświęcić me życie, a którego nikt nie zna lepiej niż On. Podsumowując, rozeznanie prowadzi do samego źródła życia, które nie umiera, to znaczy do tego, „aby znali Ciebie, jedyne prawdziwego Boga, oraz Tego, którego posłałeś, Jezusa Chrystusa” (J 17, 3). Nie wymaga specjalnych zdolności ani nie jest zastrzeżone dla najbardziej inteligentnych i wykształconych, a Ojciec objawia się z radością pokornym (por. Mt 11, 25).

171. Chociaż Pan przemawia do nas na bardzo różne sposoby, podczas naszej pracy, poprzez innych ludzi i w każdej chwili, nie można pominąć milczenia dłuższej modlitwy, potrzebnej, aby lepiej postrzegać ten język, by zinterpretować rzeczywiste znaczenie natchnień, które naszym zdaniem otrzymaliśmy, aby uspokoić lęki i scalić całe nasze życie w Bożym świetle. Możemy w ten sposób umożliwić zrodzenie się tej nowej syntezy, która wypływa z życia rozjaśnionego Duchem Świętym.

Mów Panie

172. Może się jednak zdarzyć, że w samej modlitwie unikamy spotkania z wolnością Ducha Świętego, który działa tak, jak chce. Trzeba pamiętać, że rozeznanie modlitewne wymaga wyjścia od gotowości do słuchania: Pana Boga, innych osób, samej rzeczywistości, która za każdym razem na nowe sposoby stawia przed nami wyzwania. Tylko ten, kto jest gotów słuchać, posiada wolność wyrzeczenia się swojego niepełnego i niewystarczającego punktu widzenia, swoich nawyków, schematów. W ten sposób jest on naprawdę gotów do przyjęcia takiego wezwania, które przełamuje jego poczucie pewności, ale prowadzi go do lepszego życia, ponieważ nie wystarczy, by wszystko działo się pomyślnie, aby wszystko było spokojne. Może się zdarzyć, że Bóg daje nam coś więcej, ale w naszym wygodnym roztargnieniu tego nie rozpoznajemy.

173. Taka postawa słuchania oznacza rzecz jasna posłuszeństwo Ewangelii, jako ostatecznemu kryterium, ale także Magisterium, które jej strzeże, starając się znaleźć w bogactwie Kościoła to, co może być najbardziej owocne dla dzisiejszego zbawienia. Nie chodzi o zastosowanie przepisów czy powtarzanie przeszłości, ponieważ te same rozwiązania nie muszą być właściwe we wszystkich okolicznościach, a to, co było użyteczne w jednym kontekście, może być nieprzydatne w innym. Rozeznanie ducha uwalnia nas od bezkompromisowości, dla której nie ma miejsca w obliczu odwiecznego „dzisiaj” Zmartwychwstałego. Tylko Duch potrafi przeniknąć najciemniejsze zakamarki rzeczywistości i uwzględnić wszystkie jej niuanse, aby nowość Ewangelii objawiła się w innym świetle.

Logika daru i krzyża

174. Istotnym warunkiem postępu w rozeznawaniu jest wychowywanie siebie do cierpliwości Boga i Jego czasów, które nigdy nie są naszymi. On nie sprawia, „by ogień spadł z nieba i zniszczył niewiernych” (por. Łk 9, 54), ani nie pozwala, by gorliwi „wyrwali kąkol”, który rośnie między pszenicą (por. Mt 13, 29). Ponadto konieczna jest także wielkoduszość, ponieważ „więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu” (Dz 20, 35). Rozeznania nie dokonuje się po to, aby odkryć, co jeszcze możemy uzyskać z tego życia, ale aby rozpoznać, w jaki sposób możemy lepiej wypełnić tę misję, która została nam powierzona w chrzcie świętym, a to oznacza gotowość do wyrzeczenia się wszystkiego, aż po oddanie wszystkiego. Ponieważ szczęście jest paradoksalne i ofiarowuje nam najlepsze doświadczenia wówczas, kiedy akceptujemy tę tajemniczą logikę, która nie pochodzi z tego świata. Jak mówił św. Bonawentura, odnosząc się do krzyża: „To jest nasza logika”. Jeśli ktoś przyjmuje tę dynamikę, to nie daje sobie znieczulić sumienia i wielkodusznie otwiera się na rozeznanie.

175. Kiedy badamy przed Bogiem drogi życia, żadne przestrzenie nie mogą pozostawać wykluczone. We wszystkich aspektach życia możemy stale wzrastać i dać Bogu coś więcej, nawet w tych, w których doświadczamy największych trudności. Trzeba jednak prosić Ducha Świętego, aby nas wyzwolił i wygnał ten lęk, który prowadzi nas do zabronienia Mu wejścia w niektóre aspekty naszego życia. Ten, Który żąda wszystkiego, daje również wszystko i nie chce do nas wkraczać, aby okaleczyć nas lub osłabić, ale dać pełnię. To nam ukazuje, że rozeznanie nie jest zarozumiałą samoanalizą, egoistyczną introspekcją, ale prawdziwym wyjściem ku tajemnicy Boga, który pomaga nam żyć misją, do jakiej nas powołał dla dobra braci.

SKRÓTY

DP – Dokument przygotowawczy XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów

GE – Franciszek, adhortacja *Gaudete et exultate. O powołaniu do świętości w świecie współczesnym*

Synodalność – Międzynarodowa Komisja Teologiczna, *Synodalność w życiu i misji Kościoła*

UR – Dekret Soboru Watykańskiego II o ekumenizmie *Unitatis redintegratio*

Vademecum – *Vademecum* Synodu o synodalności

Archidiecezjalny Zespół Synodalny

Ostrów Tumski 2, 61-109 Poznań

synod@archpozn.pl

(+48) 662 839 355 (jeśli nie uda się połączyć, prosimy o sms)

www.synodpozn.pl

Facebook: Synod.Poznan | Instagram: synod.poznan

Youtube: Synod Poznań | Spotify: Synod w Poznaniu

ABC SPOŁECZNEJ KRUCJATY MIŁOŚCI

1. Szanuj każdego człowieka, bo Chrystus w nim żyje. Bądź wrażliwy na drugiego człowieka, twój brata (siostrę).
2. Myśl dobrze o wszystkich - nie myśl źle o nikim. Staraj się nawet w najgorszym znaleźć coś dobrego.
3. Mów zawsze życzliwie o drugich - nie mów źle o bliźnich. Napraw krzywdę wyrządzoną słowem. Nie czyn rozdziewku między ludźmi.
4. Rozmawiaj z każdym językiem miłości. Nie podnoś głosu. Nie przeklinaj. Nie rób przykrości. Nie wyciskaj łez. Uspokajaj i okazuj dobroć.
5. Przebacжай wszystko wszystkim. Nie chowaj w sercu urazy. Zawsze pierwszy wyciągnij rękę do zgody.
6. Działaj zawsze na korzyść bliźniego. Czyn dobrze każdemu, jakbyś pragnął, aby tobie tak czyniono. Nie myśl o tym, co tobie jest kto winien, ale co Ty jesteś winien innym.
7. Czynnie współczuj w cierpieniu. Chętnie spiesz z pociechą, radą, pomocą, sercem.
8. Pracuj rzetelnie, bo z owoców twojej pracy korzystają inni, jak Ty korzystasz z pracy drugich.
9. Włącz się w społeczną pomoc bliźnim. Otwórz się ku ubogim i chorym. Użyczaj ze swego. Staraj się dostrzec potrzebujących wokół siebie.
10. Módl się za wszystkich, nawet za nieprzyjaciół.

- bł. kard. Stefan Wyszyński -
Prymas Tysiąclecia

www.synodpoznan.pl